

Handläggare:

Jan Francke

Till

Kungsholmens
stadsdelsnämnd

Telefon:

08-508 08 351

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Verksamhetsplan 2014

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Stadsdelsnämnden fastställer verksamhetsplan med budget för 2014 och överlämnar den till kommunstyrelsen
2. Stadsdelsnämnden fastställer resultatenheter och internpriser för 2014
3. Stadsdelsnämnden redovisar omslutningsförändringar om 166,4 mnkr
4. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering för ensamkommande flyktingbarn med 2,3 mnkr i enlighet med detta tjänsteutlåtande
5. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering för tillgänglighetsinvesteringar i parker med 6,5 mnkr
6. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering med 1,5 mnkr för "Vackra Stockholm"
7. Stadsdelsnämnden ansöker om ett särskilt stöd på 0,5 mnkr från central medelsreserv för nationaldagsfirandet 2014.

Ann-Christine Jenvén

stadsdelsdirektör

Bakgrund

Samtliga nämnder ska upprätta en egen verksamhetsplan för det kommande året med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Verksamhetsplanen följer den struktur som anges i stadens webbaserade planerings- och uppföljningssystem, ILS. Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena fastställer nämnden uppföljningsbara mål för sina verksamheter.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

S:t Eriksgatan 47 A
Box 49 039, 100 28 Stockholm

kungsholmen@stockholm.se

stockholm.se

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av förvaltningsledningen.

Verksamhetsplanen har behandlats i samverkan med de fackliga organisationerna den 5 december.

Stadsdelsnämndens råd för funktionshinderfrågor och pensionärsråd har behandlat verksamhetsplanen vid sina sammanträden den 12 december.

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök.....	7
1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa.....	7
1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande	10
1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar.....	13
1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm	14
1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm	15
1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad	17
2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras.....	22
2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald	22
2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.....	22
2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg	27
2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten.....	47
3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva.....	50
3.1 Budgeten är i balans	50
3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva.....	58
Övriga frågor	59

Bilagor

Bilaga 1: Tabellbilaga

Bilaga 2: Ansökan om medel för vackra Stockholm

Bilaga 3: Aktivitetsbilaga

Bilaga 4: Risk- och väsentlighetsanalys, indikatorer

Bilaga 5: Risk- och väsentlighetsanalys, väsentliga processer

Bilaga 6: Internkontrollplan

Bilaga 7: Internpriser

Bilaga 8: Jämställdhets- och mångfaldsplan

Inledning

Kungsholmen-där medborgaren är i centrum

Kungsholmen är en unik stadsmiljö som kombinerar storstadens möjligheter med närhet till grönområden och till Mälarens stränder. Nämndens vision är att stadsdelsområdet upplevs som tryggt och tillgängligt och att medborgarna är nöjda med den verksamhet som stadsdelsnämnden ansvarar för.

Kungsholmen växer och folkmängden passerar 68 000 under 2014. Vid slutet av 2016 beräknas befolkningen överstiga 70 000 personer. Tillväxten sker i huvudsak i Västra Kungsholmen. Med de planerade förtätningarna i Mariebergssområdet och på Lilla Essingen, Primusområdet, beräknas stadsdelens befolkning att uppgå till omkring 75 000 invånare.

Befolkningsstrukturen förändras successivt. Antalet barnfamiljer ökar, medan antalet personer över 80 år minskar under de kommande åren för att i slutet av decenniet börja öka något igen. Serviceutbudet anpassas kontinuerligt till förändringarna.

Kungsholmens parker, som är välskötta, vackra och trygga, är en stor tillgång för såväl kungsholmsbor som andra besökare. Upprustning och underhåll av parkerna sker i enlighet med stadsdelsnämndens parkplan, där en viktig ledstjärna är att öka tillgänglighet och trygghet.

Nämndens verksamhetsplan tar sin utgångspunkt i visionen om ”Ett Stockholm i världsklass”. I verksamhetsplanen beskrivs de resultat stadsdelsnämnden förväntar sig under 2014. För att tillgodose medborgarnas behov som kontinuerligt förändras, på ett ännu mer effektivt sätt, ska samverkan mellan olika verksamhetsområden stärkas, såväl inom stadsdelsområdet som inom staden som med externa parter.

Social omsorg

Inriktningen under 2014 är att fortsätta det långsiktiga utvecklingsarbete som pågår inom hela verksamhetsområdet och som syftar till att höja insatsernas kvalitet för brukarna. Arbetet med att systematiskt följa upp och utvärdera insatserna på individnivå för att därigenom se vad som uppnås för den enskilde, fortsätter inom samtliga verksamhetsområden. Den samlade uppföljningen ligger sedan till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet under 2014.

Arbetet som bedrivs ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser är evidensbaserade och visar på goda resultat för brukarna. I det utvecklingsarbete som pågår på förvaltningen ingår bl.a. familjeenheten genom FIRE-projektet, *Förutsättningar för implementering av resultatbaserad styrning och evidensbaserad praktik*. Inom området missbruk fortsätter projektet *Boendecoach*, då resultaten bl.a. visar att förutsättningarna för att personer med missbruksproblematik och psykiska problem ska rehabiliteras ökar om de har en bostad.. Enheten för personer med funktionsnedsättning implementerar under 2014 den nya stadsgemensamma individuppföljningen.

Ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, så kallade ankomstbarn

Ansvaret för mottagandet av barnen fördes över från staten till kommunerna 2006. Därefter har antalet ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, s.k. ankomstbarn, successivt ökat på Kungsholmen. Den 1 januari 2013 tillsattes en ny arbetsgrupp på Kungsholmens

stadsdelsförvaltning som arbetar med mottagandet av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar. Verksamheten är i första hand fortsatt temporär då organisationen kring dessa barn och ungdomar ska ses över av staden centralt. Mot bakgrund av det höga antalet ankomstbarn behöver området barn och ungdomar fortsatt förstärkning under 2014. För att klara mottagandet begärs budgetjustering för 2014 med 2,3 mnkr. Detta redovisas under nämndmålet *Barn och ungdomar har skäliga levnadsförhållanden och utvecklas gynnsamt*.

Barn och ungdom

Under 2014 saktar ökningen av barnantalet i förskoleåldern in. Nyetablering av förskolelokaler görs i Konradsberg och verksamheter i mindre lämpliga lokaler lämnas.

Prioriterade områden inom förskolan är fortsatt rekrytering av förskollärare, läsutvecklingsprojekt, kommunikation och bemötande samt IKT, (Informations- och kommunikationsteknologi). Förskolornas ledningsgrupper fortbildas gemensamt i det pedagogiska ledningsuppdraget.

Preventionsenheten Fält och fritid fortsätter, i nära samverkan med skolor och närpolis, det preventiva, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Det uppsökande arbetet omfattar barn och ungdomar upp till 18 år med fokus på årskurs 5 till 9. Sommarverksamheten i Rålambshovsparken förstärks.

Utöver den ordinarie verksamheten fortsätter Stockholms habiliteringsenheter sitt uppdrag att utbilda stadens förskolepersonal i hur man arbetar med barn med olika funktionsnedsättningar.

Äldreomsorg

Målsättning under 2014 är att fortlöpande förbättra och höja kvaliteten för brukarna. Inom Kungsholmens stadsdelsförvaltning arbetar äldreomsorgens beställarorganisation med styrning och uppföljning utifrån ett helhetsperspektiv, i syfte att nå nämndens mål för äldreomsorgen och se vilka resultat som uppnås för den enskilde äldre oavsett om utförarenheten drivs i egen regi eller av en entreprenör. Beställarorganisationen består av biståndshandläggarenheterna, kvalitetsuppföljare, MAS och MAR, avdelningschef och biträdande avdelningschef. Uppföljning sker på individnivå och på verksamhetsnivå. Den individuella uppföljningen ska ge svar på om den enskilde får de insatser som denne har behov av och den enskildes upplevda kvalitet på hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende. Uppföljning på verksamhetsnivå avser b.la avtalsuppföljning enligt SoL och HSL, som kontrollerar enheternas följsamhet avseende lagar, avtal, föreskrifter och riktlinjer. Återkoppling till utförarna som underlag för förbättringar är en viktig del. I slutet av året får nämnden en bedömning av måluppfyllelsen och en samlad bild av resultaten i verksamheterna.

Kungsholmen liksom övriga stadsdelsnämnder står idag inför utmaningen att möta framtida behov av boende för äldre, vilket samordnas över staden. Kungsholmens stadsdelsförvaltning deltar tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar och äldreförvaltningen i ett arbete med att ta fram ett strategiskt underlag för planering av särskilda boenden.

Parker

Parkerna på Kungsholmen är en viktig resurs för allt fler invånare. Genom att utveckla parkernas funktioner i dialog med medborgarna skapas långsiktigt attraktiva, trygga,

tillgängliga och hållbara parker i enlighet med översiktplanens vision om Stockholm som en promenadstad.

Mindre använda grönområden aktiveras och förskönas, enligt konceptet ”Idéernas Stockholm” och feriearbetande ungdomar förskönar parker och grönområden i projektet ”Vackra Stockholm”. Satsningarna ger möjlighet till ökad medborgardialog och bättre förutsättningar att genomföra fler medborgarförslag som avser förnyelse och utveckling av stadsdelsområdets parker.

Under året fortsätter arbetet med upprustningen av bland annat Kungsholmens strandstig och Norrmälarstrands gårdar. Stora Essingens strandstråk utvecklas, med fokus på trygghet och tillgänglighet. Lekplatser upprustas. Nedskräpning förebyggs genom en satsning på skräpkorgar med ny teknik. Arbetet med extra insatser för förbättrad tillgänglighet fortsätter i den takt medelstillelningen medger.

En budget i balans

Stadsdelsnämnden kan inom ramen för tilldelad budget välja att omfördela resurser. Ambitionen är dock att varje verksamhetsområde skall bedriva sin verksamhet inom den av fullmäktige tilldelade budgetramen och därför föreslås inga omfördelningar mellan avdelningarna 2014.

KF:s inriktningsmål:

1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Kungsholmen ska bidra till att målet uppnås genom att vara ett attraktivt, tryggt och tillgängligt stadsdelsområde. Medborgare, företag och besökare har tillgång till den service de behöver. Stadsdelsnämndens verksamheter är tillgängliga, fysiskt såväl som kommunikativt, och av hög kvalitet.

Stadsdelsnämndens prioritet är att tillgodose medborgarnas behov av omsorg utifrån nämndens ansvarsområde. Förvaltningen arbetar för att ytterligare förbättra kvaliteten i verksamheterna, både för de som drivs i egen regi och de som är upphandlade. Regelbundna kvalitetsuppföljningar görs av samtliga verksamheter. I verksamheter som drivs i egen regi arbetar alla enheter vidare med värdegrund och resultatstyrning.

Aktiviteter för att minska miljöpåverkan från nämndens verksamheter föreslås i detta ärende.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

Genom att tillgodose invånares och brukares behov av verksamhet bidrar Kungsholmens stadsdelsnämnd till att Stockholms stad ökar sina konkurrensfördelar när företag ska välja etableringsort.

En väl utvecklad offentlig såväl som kommersiell service, bra kommunikationer och ett centralt läge är exempel på vad som gör Kungsholmen attraktivt för företag.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	37 %	37 %	År

Nämndmål:

Medborgare har tillgång till den service, omsorg och utbildning (som stadsdelsnämnden ansvarar för) de behöver, i ett växande stadsdelsområde i världsklass.

VP

Kungsholmen är ett attraktivt, tryggt, tillgängligt och växande stadsdelsområde för boende, företag och besökare och har en hållbar livsmiljö. Både parker och lokaler har en god tillgänglighet.

Befolkningen fortsätter att öka under 2014 och under överskådlig tid framåt. En ständig utmaning för stadsdelsnämnden är att anpassa serviceutbudet i takt med befolkningsutvecklingen.

Enligt den senaste prognosen kommer Kungsholmens folkmängd att överstiga 70 000 vid

slutet av 2016.

Under 2014 planeras för cirka 140 nya kommunala förskoleplatser. De nya förskolelokalerna innebär att förskoleverksamhet i mindre ändamålsenliga lokaler kan flyttas till de nya lokalerna.

Antalet 6-15 åringar ökar på Kungsholmen och stadsdelsnämndens verksamheter som riktar sig mot målgruppen, t.ex. fält och fritid och familjenheten, utvecklar sina verksamheter för att tillgodose de behov som finns.

Antalet äldre över 80 år fortsätter att minska inom stadsdelsområdet. Inom särskilt boende är merparten över 80 år. Som en följd därav förväntades under 2013 en fortsatt minskning av behovet av vård- och omsorgsboende, vilken uteblev. Under 2013 ökade istället ansökningarna till vård- och omsorgsboende. Förvaltningen beräknar att behovet av vård- och omsorgsboende inte kommer att öka under 2014.

Nämndmål:

Medborgare, företag och besökare har den information de behöver angående stadsdelsområdet och stadsdelsnämndens ansvarsområde.

VP

Stadsdelsnämnden har en viktig roll i staden genom att vara en lokal länk mellan medborgare och stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda. Den viktigaste formen för stadens och stadsdelsförvaltningens kommunikation är det personliga samtalet och mötet, det som sker dagligen i olika verksamheter. Ansvaret för att hålla dialogen med stockholmarna levande vilar på alla medarbetare.

Stadsdelsnämnden är en viktig remissinstans vid samråd om nyexploateringar samt utbyggnad av stadsdelsområdets infrastruktur.

Webbplats www.stockholm.se är navet i stadens utåtriktade kommunikation. Arbetet med att fortsätta utvecklingen av webbplatsen fortsätter och under 2014 kommer särskilt servicefrågorna, i samarbete med Kontakt Center Stockholm, att förbättras.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Erbjuda inläsning av handlingar och informationsmaterial.	2012-01-01	2016-12-31
Publicera informationsmaterial på lättläst svenska.	2012-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Medborgares utbildnings- och omsorgsbehov är tillgodosedda (utifrån stadsdelsnämndens ansvarsområden).

VP

Social omsorg

Social omsorg består av individ- och familjeomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning, försörjningsstöd och vissa arbetsmarknadsåtgärder.

Verksamhetsområdena omfattar myndighetsutövande handläggning och utförarverksamheter.

Utförarverksamheterna bedrivs i egen regi och av privata utförare på entreprenad. Samverkan sker med ett flertal interna och externa aktörer samt mellan beställarenheterna.

Stadsdelsnämndens bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning drivs för närvarande som en entreprenad, en intraprenad och en egen regienhet. Avtalet och överenskommelsen gäller t.o.m. 30 november 2013. En upphandling av två enheter med sammanlagt sju gruppboendestäder har genomförts vilket resulterade i fortsatt ansvar för såväl entreprenör som egenregienhet.

Fokus under 2014 är att fortsätta det långsiktiga utvecklingsarbetet för att höja kvaliteten för brukarna.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen omfattar vård- och omsorgsboenden, servicehus, anhörigstöd, dagverksamheter och hemtjänst. Verksamheterna bedrivs i egen regi och av privata utförare på entreprenad. Träfflokalen Baltzar är en öppen träffpunkt som erbjuder sociala aktiviteter. Större delen av insatserna är behovsprövade. Biståndshandläggarna tar emot ansökningar, kartlägger behov och fattar beslut om insatser. Äldreomsorgen motsvarar nästan hälften av stadsdelsnämndens budget.

Den samlade uppföljningen visar att individanpassning i omsorgen behöver utvecklas. Här utgör samverkan i omsorgen om den enskilde mellan olika yrkeskategorier en grundläggande del. För beställarenheten och hemtjänsten handlar det om att, under 2014 fortsätta samverkan med primärvården i form av *samordnad individuell planering (SIP)* för personer med demenssjukdom och stöd till deras anhöriga. Inom vård- och omsorgsboende handlar det om samverkan i hela personalteamet, kring den enskilde, utifrån dennes förutsättningar, behov och önskemål. I den enskildes genomförandeplan ska den personcentrerade omsorgen tydlig framgå. Kontaktmannens betydelse och roll i samverkansarbetet behöver stärkas inom både hemtjänst och särskilt boende. Ett annat utvecklingsområde är att förbättra informationen till de äldre, främst handlar det om valfrihetssystemet och upplevelsen av att ha gjort ett aktivt val.

Projektet SNAC-K

Kungsholmens stadsdelsnämnd deltar sedan 2001 i forskningsprojektet The Swedish National Study on Aging and Care (SNAC-K). Projektet drivs av Äldrecentrum och är dels en befolkningsstudie, dels en vårdsystemstudie.

Befolkningsdelen avser att studera åldrandet och de olika faktorer som påverkar detta. Ett representativt urval av personer över 60 år på Kungsholmen och Essingeöarna deltar i befolkningsstudien. Vårdsystemdelen följer äldre personer med långvarig vård från stadsdelsnämnden och landstinget. Data samlas in kring utvecklingen av äldres behov av vård och omsorg och hur detta tillgodoses av både kommun och landsting. Stadsdelsnämnden får genom SNAC-K en unik uppföljning av äldrevården och äldres situation på Kungsholmen.

Data från SNAC-K visar på att målgruppen blir allt friskare och lever längre. Som ett led i detta välkomnar stadsdelsförvaltningen äldrenämndens och socialnämndens uppdrag att se över regelverk så att övergången mellan insatser från individ och familj till insatser från äldreomsorgen blir smidig.

Barn och ungdom

Verksamheten för Barn och ungdom består av förskolor, habiliteringsenheter för förskolebarn, preventionsarbete, parklekar, öppen förskola, sommar-kollo samt fritids- och kulturverksamhet. Området motsvarar ungefär en fjärdedel av budgeten.

Under 2014 fortsätter utbyggnaden av förskolan så att barnomsorgsgarantin kan uppfyllas och så att mindre lämpliga förskolelokaler kan lämnas. Rekrytering av förskollärare är ett fortsatt prioriterat område.

Habiliteringsenheterna fortsätter arbetet med att fortbilda stadens förskolepersonal i arbetet med barn som har funktionsnedsättning.

Preventionsenhetens verksamhet bidrar till en gynnsam utveckling för barn och ungdomar upp till 18 år med fokus på barn i skolans årskurs 5 till 9. Samarbetet med närpolis, skola och socialtjänst utvecklas vidare med regelbundna möten och dialog kring ungdomssituationen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande

I Vision 2030 är Stockholmsregionen en integrerad arbets- och utbildningsmarknad med ett stort utbud av arbeten och utbildningar. De möjligheter detta medför ska utnyttjas så att den som idag inte är självförsörjande ska kunna bli det.

Antalet biståndshushåll förväntas bli något färre 2014 än 2013. För personer med beroende- och eller socialpsykiatrisk problematik och som står långt från den reguljära arbetsmarknaden samverkar försörjningsstodenheten med b.la. Försäkringskassan, AF-rehab, Jobbtorg Resurs och andra enheter inom berörda förvaltningar. Under januari-september 2012 var antalet hushåll med ekonomiskt bistånd i genomsnitt 219 per månad. Under samma period 2013 var antalet hushåll i genomsnitt 207 per månad. Med stöd av egna effektiva insatser och i samverkan med andra aktörer räknar förvaltningen med att fler personer kommer ut till egen eller annan försörjning.

Arbetslösheten på Kungsholmen var i september 2013 2 procent av befolkningen 16-64 år. I september uppbär 183 vuxna personer tillhörande Kungsholmens stadsdelsområde ekonomiskt bistånd, varav 79 var arbetslösa med otillräcklig ersättning, 58 hade socialmedicinska arbetshinder och 42 var sjukskriva med otillräcklig eller ingen sjukpenning eller i väntan på sjukpenning. Övriga hade andra försörjningsstödshinder (Swecos statistiskt september 2013).

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	33 st	1600 st	Tertial
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	0,5 %	4,0 %	Tertial
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,43 %	2,0 %	Tertial
Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,3 %	1,2 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska samverka med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att identifiera felaktiga utbetalningar samt mäta effekten av arbetet.	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Medborgare klarar sin egen försörjning (social omsorg)

VP

Kungsholmen driver tillsammans med Norrmalm och Östermalms stadsdelsförvaltningar en gemensam försörjningsstödsenhet. Enhetens ansvarar för myndighetsutövning gentemot enskilda medborgare som ansöker om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och för insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande. Enheten ger stöd och motivation till den enskilde att själv hitta vägar till egen försörjning och prövar under tiden rätten till ekonomiskt bistånd. Målsättningen är att den enskilde ska kunna försörja sig genom arbete. Den som inte kan arbeta erbjuds arbetsrehabilitering eller ges stöd att söka sjukersättning.

Målgrupp

De flesta som idag ansöker om försörjningsstöd är personer som står långt från arbetsmarknaden. Många av dem är personer med socialmedicinska arbetshinder som blir kvar som bidragstagare över lång tid.

En stor del av de ärenden som aktualiseras idag uppvisar samma komplexa problematik som tidigare i form av fysisk- eller psykisk ohälsa, kognitiva funktionsnedsättningar, socialmedicinsk problematik eller tidigare missbruksproblematik. Försörjningsstödsenheten remitterar personer till Jobbtorg resurs som är en särskild del av Jobbtorg Stockholm som vänder sig till personer som uppbär försörjningsstöd. Minskade resurser har inneburit att Jobbtorg resurs har minskat antal platserna vilket för Kungsholmens räkning innebär en minskning med 10 platser till 20 årsplatser 2014.

Övervägande del av de personer som uppbär försörjningsstöd på Kungsholmen lever i ensamstående hushåll utan barn som därmed inte har rätt till andra ersättningar som t.ex. bostadsbidrag eller barnbidrag. De har även högre hyror än genomsnittet i staden vilket också påverkar medelbidraget. Det gäller även andrahands- och inneboendehyror.

Insatser

Under 2014 implementerar försörjningsstödsenheten, i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen ett nytt bedömningsinstrument, för personer som söker ekonomiskt bistånd. Detta för att på ett stadsgemensamt sätt bedöma vilka insatser som leder till självförsörjning. Enheten fortsätter under 2014 att utveckla arbetet med att erbjuda individuellt utformade insatser utifrån den sökandes behov.

Intensivstöd/boende är en insats som syftar till att undvika och förkorta dyra boendeplaceringar. Brukare med behov av extra stöd får hjälp att hitta mer långsiktiga lösningar på sin bostadsproblematik. Situationen på bostadsmarknaden har blivit svårare som en konsekvens av rådande bostadsbrist. Personer som har blivit bostadslösa har större

svårigheter än andra att få hyra en lägenhet, även i andra hand eller inneboende. Insatsen går ut på att motivera dessa personer att söka alla tänkbara möjligheter att få ett bostadskontrakt, även utanför staden.

FUT - Felaktiga utbetalningar. Målet med FUT-arbete är att utreda misstänkta felaktiga utbetalningar och förebygga felaktigheter i handläggning av ekonomiskt bistånd. En handläggare arbetar halvtid med att utveckla rutiner för att stävja och utreda felaktiga utbetalningar för de tre stadsdelarna.

Arbetslivsinriktad rehabilitering i egen regi är en insats för personer som står långt från arbetsmarknaden på grund av långtidssjukskrivningar. De har deltagit i flera olika åtgärder utan resultat eller har ett missbruk och, eller odefinierad problematik. Insatsen syftar till att genom samverkan och arbetslivsinriktad rehabilitering föra deltagarna närmare arbetsmarknaden och egen eller annan försörjning.

Under 2014 finns 48 årsplatser fördelat på Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar. Med uppdraget arbetar fyra arbetskonsulenter.

Aktiveringsplatser. Avtal finns med projektet X-plore avseende fem årsplatser i syfte att få en utredning av personens arbetsförmåga eller behov av andra insatser.

Medicinskt expertstöd. Socialsekreterarna har tillgång till medicinskt expertstöd (förtroendeläkare) för bedömning av läkarintyg för sjukskrivning. Arbetet har varit framgångsrikt och kommer att fortsätta under 2014.

Enheten för försörjningsstöd arbetar även, inom ramen för vissa arbetsmarknadsåtgärder, med:

Offentligt skyddad anställning (OSA) är en arbetsmarknadsåtgärd där Arbetsförmedlingen (AF) tillsammans med stadsdelsförvaltningarna erbjuder personer med nedsatt arbetsförmåga en tidsbegränsad anställning. Personerna som kan bli aktuella har i de flesta fall ett långvarigt beroende av försörjningsstöd som i hög grad inverkar på möjligheten att etablera sig på den ordinarie arbetsmarknaden.

Syftet med OSA är att ge dessa personer en möjlighet till en visstidsanställning med det långsiktiga målet att gå vidare till annan anställningsform på den ordinarie arbetsmarknaden.

För närvarande har stadsdelarna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm ett preliminärt avtal med AF om 38 platser fördelade med 13 på Kungsholmen, 13 på Norrmalm och 12 på Östermalm. I samband med förlängning av pågående avtal kommer stadsbidragets nivå att minska vilket kommer att påverka antalet OSA platser 2014.

Feriearbete erbjuds till ungdomar inom kommunal förvaltning och där så är möjligt även inom det lokala näringslivet. Att erbjuda feriearbete är ett utmärkt tillfälle att marknadsföra sig som en framtida arbetsgivare samtidigt som det ger unga människor en inblick i arbetslivet. Feriearbeten kan komma att erbjudas under både sommar- och vinterferier.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
Andel personer med socialmedicinska- och rehabiliteringsskäl som går till egen eller annan försörjning, efter insats i förvaltningens verksamhet	25 %		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar

En miljöhandlingsplan har utarbetats inom staden. Miljöhandlingsplanen är ett förvaltningsövergripande dokument, där mål som formulerats inom Stockholms stads miljöprogram implementeras i förvaltningens verksamheter. Under 2013 antog nämnden en nämndspecifik miljöhandlingsplan som speglar förvaltningens arbete med att bidra till att Stockholm ska uppnå en hållbar livsmiljö.

Inom nämndens verksamheter finns två bilar, båda är miljöklassade och drivs med biogas. Förvaltningen planerar att under 2014 byta den ena och kommer då undersöka förutsättningarna att byta till en elbil.

Stadsdelsnämnden är remissinstans och verkar för att öka medborgardialog och samverkan inom staden i angelägna stadsmiljöfrågor. Det är viktigt att behov av verksamhetslokaler kommer in tidigt i stadens planering. Förvaltningen deltar bland annat i planeringen av Västra Kungsholmen och Marieberg.

Stadens parker bidrar till en hållbar livsmiljö i staden. Stadsdelsförvaltningen kommer under året utreda hur vi kan utveckla vårt arbete med att stärka parkernas ekosystemtjänster för att bidra till en bättre miljö i staden.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel dubbdäck	0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	År
Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	20 %	20 %	Tertial
Andel elbilar	50 %	9 %	År
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	Tertial
Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	90 %	tas fram av nämnd/styrelse	Halvår
Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	tas fram av nämnd/styrelse	År
Elanvändning per kvadratmeter	60 kwh/kvm	33 kWh	År
Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	25 %	fastställs 2014	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter arbetar utifrån nämndens miljöhandlingsplan	2013-05-01	2015-12-31
Identifiera lämpliga platser för ett systematiskt arbete med ekosystemtjänster	2014-01-01	2014-12-31
När livsmedel eller måltider köps in väljs så långt möjligt ekologiska alternativ (konteras på 6442)	2012-04-25	2014-12-31
Vid byte av vitvaror och glödlampor ska energieffektiva alternativ väljas	2014-01-01	2014-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm

Möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning och personer med socialpsykiatrisk problematik finns i huvudsak i samband med nyproduktion och vid ombyggnationer och renoveringar och därför måste årsmålet ses över tid och inte för ett år i taget.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	tas fram av nämnden	År
Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	8	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Nämnden verkar för att nya bostäder med särskild service byggs i stadsdelsområdet

VP

Förvaltningen bevakar fortlöpande möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service. Nybyggnation pågår främst i Västra Kungsholmen och kommer att påbörjas i Marieberg. Förvaltningen har intensifierat arbetet med att finna lämpliga objekt där, men också i andra områden. Målet är att ett projekt per år genomförs i stadsdelsområdet, i genomsnitt över tid.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska ha en aktuell plan för kommande års utbyggnad av bostäder med särskild service.	2013-05-01	2015-12-31
Förvaltningen ska kartlägga behovet av boende för olika målgrupper.	2013-05-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Kulturen ska nå så många som möjligt. Stockholms stads kulturplan för barn och unga, "Kultur i ögonhöjd" är nu implementerad och stadsdelsnämndens barn- och ungdomsverksamheter arbetar utifrån planen. För äldre utgör kulturen en viktig del i nämndens mål om att brukare har en meningsfull tillvaro genom sociala aktiviteter. För kultur- och föreningsliv finns möjligheter att söka stöd av nämnden för verksamhet som kompletterar nämndens verksamheter.

Nämndmål:

Medborgare är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i stadsdelens parker och inom stadsdelsnämndens verksamheter.

VP

I Rålambshovsparken firas traditionsenligt nationaldagen. Nationaldagsfirandet är en folkfest som lockar infödd som inflyttad och bjuder på möjligheter att uppleva kultur- och fritidsaktiviteter över generationsgränser. Firandet arrangeras i samarbete med Kulturskolan i Stockholm, ideella organisationer inom kultur och idrott, lokala näringsidkare samt frivilligorganisationer.

Nationaldagsfirandet har vuxit till ett arrangemang som attraherar besökare från stora delar av

staden och regionen, ofta med annan bakgrund än den svenska. Kulturen och idrotten, liksom övrigt föreningsliv på plats, blir därmed delar av ett stort integrationsprojekt. Eftersom 2014 är ett viktigt valår kommer demokratifrågorna in naturligt, inte minst genom medverkan av lokala representanter för de partier som finns företrädda i kommunfullmäktige. Stadsdelsnämnden ansöker om ett särskilt stöd på 0,5 mnkr från central medelsreserv för nationaldagsfirandet 2014.

Under 2014 genomförs ett särskilt barnkulturår. Med ett kulturår ska barn och unga i ännu högre grad få möjlighet till kultur – både genom eget skapande och genom att ta del av professionell kultur.

Barn och unga deltar i kultur- och idrottsaktiviteter av olika slag. Det kan vara allsång, lekar, musikutövning, snowboardåkning, skating m.m. Med det stora antal barn som föds och den inflyttning som sker till stadsdelsområdet spelar också de öppna verksamheterna som öppen förskola, parklek och fritidsgård en stor roll.

Barn får stimulans och vårdnadshavare har möjlighet till erfarenhetsutbyte i den öppna förskolan. Öppna förskolan samarbetar med interna såväl som med externa verksamheter. För att underlätta vårdnadshavares val finns information om förskolor, om vårdnadsbidrag m.m. på öppna förskolan. I början av året flyttar öppna förskolan till nya lokaler.

Inom stadsdelsområdet finns tre parklekar och två fritidsgårdar, varav en parklek och en fritidsgård drivs i enskild regi av en föräldraförening på Stora Essingen. Där finns möjlighet till stimulerande och utvecklande miljöer som inspirerar till olika former av skapande, lek, musikutövning och spontanidrott i en säker och trygg miljö. Barn och ungdomar med olika funktionsförmåga deltar i stadsdelsnämndens verksamheter och blir mottagna och respekterade utifrån sina förutsättningar.

Alla barn och ungdomar i åldern 9-16 år erbjuds plats på sommargård (kollo). Det är viktigt att barn och ungdomar får mötas över sociala, etniska och kulturella gränser. Barn och unga som av olika skäl har större behov än andra att åka på kollo prioriteras för att få sina behov tillgodosedda.

Under 2014 förstärks sommarverksamheten i Rålambshovsparken med en fritidsledare. Syftet är att aktivera ungdomar och öka tryggheten i parken.

Under året kommer förvaltningen att göra några förberedande kartläggningar och utredningar inför framtagandet av ny parkplan. Bland annat kommer parkernas möjlighet till spontanidrott att kartläggas och analyseras.

En ny aktivitetsyta för de yngsta kickbikesåkarna kommer att anläggas i närheten av Rålambshovsparkens skateanläggning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Medborgarna i stadsdelen tycker att det finns goda möjligheter till spontanidrott i Stockholm	75 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

Förvaltningen arbetar med att skapa trygghet i stadsdelen, att ungdomsmiljöerna upplevs som trygga bland annat genom preventionsenhetens insatser och att brukare i olika verksamheter får den trygghet de behöver.

Kungsholmens stadsdelsnämnd bedriver sedan 2009 ett långsiktigt utvecklingsarbete mot relationsvåld.

Parkerna ska vara mångsidiga och tåla användning av allt fler invånare. Drift, underhåll och reinvesteringar syftar till att förebygga nedskräpning och skapa trygga miljöer med god tillgänglighet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	80 %	73 %	År
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	59 %	62 %	År
Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna implementera stadens program för kvinnofrid och riktlinjer för personal inom socialtjänsten som möter våld i nära relationer i stadens verksamheter.	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med ett könsneutralt förhållningssätt i arbetet med våld i nära relationer.	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i enlighet med kommunstyrelsens beslut implementera riktlinjer för idéburen stadsförbättring	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Kungsholmen upplevs som en trygg och säker stadsdel

VP

Förvaltningen arbetar med att skapa trygghet i stadsdelen, att ungdomsmiljöerna upplevs som trygga bland annat genom preventionsenhetens insatser och att brukare i olika verksamheter får den trygghet de behöver.

Medborgarnas uppfattning om bland annat skötsel av parker samt trygghet i staden följs upp genom den årliga undersökning som genomförs i staden. En mycket stor andel kungsholmsbor, 94 %, tycker att Stockholm erbjuder en stadsmiljö som är fin att bo och leva i. 83 % anser att det egna stadsdelsområdet är tryggt och säkert att bo i. I det lokala

brottsförebyggande rådet på Kungsholmen, BRÅ-K, deltar stadsdelsförvaltningen, polisen, SL, skolan, det lokala näringslivet m.fl. Trygghetsvandringar genomförs i stadsdelsområdet i syfte att identifiera otrygga platser och finna lösningar för att öka tryggheten.

Staden har fastställt "Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016". Av programmet framgår att stadens nämnder och bolag, för att öka trygghet och säkerhet, ska arbeta samordnat med dessa frågor. Programmet ska implementeras i stadsdelsnämndens verksamheter under året.

Preventionsenhetens öppna verksamheter; parklekarna, öppna förskolan och fritidsgården, skapar trygghet genom att erbjuda meningsfulla aktiviteter och gemenskap för invånarna i stadsdelen. Barn och ungdomar ska känna sig trygga, ha inflytande och kunna påverka sin fritid. Både ungdomar och föräldrar känner att fältassistenter är tillgängliga och skapar sammanhang som uppmuntrar till delaktighet.

Preventionsenhetens månatliga nyhetsbrev abonneras av cirka 700 vårdnadshavare. Samarbetet med skolor, socialtjänst, polis med flera utvecklas.

Samarbetet med närpolisen utvecklas vidare med regelbundna möten och dialog kring ungdomssituationen. Samarbetet innehåller kartläggning (stämna av bilder av det som händer), analys (genomgång av orsakssammanhang) samt åtgärder (stämna av behovet av vad som ska/kan göras på lång och kort sikt och vem som gör vad).

Förvaltningen har tillsammans med närpolisen utarbetat en strukturerad plan för samverkan enligt modellen för Sociala insatsgrupper (SIG). I denna struktur ingår utöver socialtjänst och polis, även fältarbetare, skola m fl. Sociala insatsgrupper (SIG) innebär att aktörer i den unges nätverk gemensamt koordinerar insatser för att stödja den unge att upphöra med kriminalitet.

Arbetet mot relationsvåld

Kungsholmens stadsdelsnämnd, tillsammans med Norrmalm och Östermalm, bedriver sedan 2009 ett långsiktigt utvecklingsarbete mot relationsvåld. Samverkan sker mellan de tre stadsdelsförvaltningarna och flertalet externa aktörer. Arbetet sker enligt en gemensam handlägningsrutin vilken bygger på Stockholms stads program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer och stadens riktlinjer.

Arbetet är könsneutralt och personer som utsatts för relationsvåld erbjuds stöd utifrån att de är brottsoffer. En person som är utsatt för relationsvåld får tillgång till medarbetare som har kunskap i frågan och inom alla verksamhetsområden finns utsedda resurspersoner. Vuxna som utsatts för våld i nära relationer erbjuds stöd av socialsekreterare med särskild kompetens. Barn som upplevt våld i familjen uppmärksammas särskilt och erbjuds stöd. På förskolorna finns en känd rutin för hur man ska gå tillväga vid misstanke om att barn far illa.

Under 2014 fortsätter Kungsholmens stadsdelsförvaltning det långsiktiga utvecklingsarbetet tillsammans med Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar med stöd av utvecklingsmedel från Socialstyrelsen. Under projektiden, som pågår fram till april 2014, har förvaltningarna två projektledare anställda varav en från Kungsholmen. Fokus i det fortsatta arbetet är förbättrade rutiner, metodutveckling och förbättrad styrning av området våld i nära relationer. Som en del i förbättring av styrning och uppföljning av arbetet har förvaltningen inför verksamhetsplan 2014 skapat ett antal aktiviteter. Aktiviteterna utgår från Stockholms stads program för kvinnofrid - mot våld i nära relationer 2012 – 2014.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enhetens plan för brandskyddsarbete är aktuell (systematiskt brandskyddsarbete)	2014-01-01	2014-12-31
Förvaltningen arrangerar 1-2 föreläsningar för tjänstemän/chefer i ämnet våld i nära relationer.	2014-01-01	2014-12-31
Kartlägga omfattningen av erbjudet stöd inom ramen för arbetet mot våld i nära relationer samt genomförda insatser inom sin målgrupp.	2014-01-01	2015-12-31
Kartlägga omfattningen av personer utsatta för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten.	2014-01-01	2015-12-31
Säkerställa att det finns en kompetens hos medarbetare inom ramen för arbetet mot våld i nära relationer.	2014-01-01	2015-12-31
Säkerställa att medarbetarna har kännedom om lokala riktlinjer för arbetet mot våld i nära relationer.	2014-01-01	2015-12-31
Årlig uppföljning av resurspersoner och specialisters uppdrag, utifrån arbete mot våld i nära relationer.	2014-01-01	2014-12-31
Enhetens kris- och säkerhetsplan uppdateras årligen	2013-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Medborgare, besökare och företag upplever att parker och grönområden är välskötta, attraktiva, trygga och tillgängliga.

VP

Parkerna på Kungsholmen ska utvecklas till en gemensam resurs för allt fler invånare. Det ska finnas plats för lek, spontant spel eller avkoppling i en vacker, grönskande, tillgänglig, trygg och välskött park.

Parkerna i innerstaden har många besökare och är viktiga vardagsmiljöer för Kungsholmens invånare därför arbetar förvaltningen kontinuerligt med att utveckla fler funktioner i parkerna samt att möta allmänhetens behov och önskemål. Ett steg i detta är att stärka medborgardialogen och sträva efter att fånga upp olika målgruppers synpunkter. Samtidigt måste hänsyn tas till parkernas kulturhistoriska och ekologiska värden. En utmaning är att skapa långsiktigt attraktiva, trygga, tillgängliga och hållbara parker i enlighet med översiktplanens vision om Stockholm som en promenadstad med förtätad stadsbebyggelse. Den täta stadens utbyggnad medför också en förändrad användning genom att parkerna nyttjas som förskolegårdar och skolgårdar med högre drift- och underhållskostnader som följd. Förvaltningen arbetar i ett barnperspektiv för att alla förskolor ska ha en egen rimligt stor gård. Ansvar blir då tydligt mellan olika verksamheter samt att barnen får en tryggare utemiljö.

I *Den gröna promenadstaden, som är ett tematiskt tillägg till översiktplanen*, presenteras en strategi för utveckling av Stockholms parker och natur. Under året kommer *Stockholms parkprogram*, ett praktiskt verktyg i arbetet med parker och natur att remitteras och beslutas. Parallellt med detta kommer stadsdelsförvaltningen att göra några förberedande kartläggningar och utredningar inför kommande framtagande av ny parkplan. Bland annat kommer parkernas möjlighet till spontanidrott och lek att kartläggas och analyseras. Parkplanen är vägledande vid upprustning, restaurering samt skötsel av områdets parker.

Avtalet med parkdriftsentreprenören löper ut 2014-09-30. Under året kommer fokus ligga på att få en bra start med den entreprenör som vinner upphandlingen.

För drift av plaskdammar gäller en särskild entreprenad. Säsongen för öppethållande ska kunna utökas och anpassas till en varm för- eller sensommar, så att lekvärdet höjs.

För att minska nedskräpningen och öka det gemensamma ansvaret för det offentliga rummet kommer arbetet mot nedskräpning att fortsätta, bl.a. genom att genomföra skräpmätningar. Resultatet av mätningarna, med kartläggning av hur nedskräpningen förändras över tid, ger underlag för att kunna välja och genomföra rätt åtgärder så att nedskräpningen minskar. Under året kommer en satsning göras på nya stora solcellsdrivna och självkomprimerande skräpkorgar i Hornsberg, Kristineberg och Rålambshovsparken.

Idéburen stadsförbättring innebär bl.a. ökad användning av det offentliga rummet genom att förbisedda delar av vår gemensamma stadsmiljö öppnas upp för stadens invånare och besökare. Förvaltningen kommer under året att arbeta med detta inom ramen för projektet "Ideernas Stockholm". Stadsdelsförvaltningen kommer även göra insatser för att ytterligare förbättra parkerna med hjälp av feriearbetande ungdomar inom ramen för projektet "Vackra Stockholm". Dessa satsningar ger möjlighet för att öka medborgarnas delaktighet och förutsättningar för att kunna genomföra fler medborgarförslag som avser förnyelse och utveckling av stadsdelsområdets parker.

Under året fortsätter bland annat upprustning av Kungsholmens strandstig och upprustningen av Stora Essingens parkstråk med Oxhålsbadet. Trygghetshöjande insatser kommer att genomföras i parkområdet vid Kristinebergsklipporna. Stadsdelsförvaltningen söker även extra investeringsmedel i verksamhetsplanen för tillgänglighetshöjande insatser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Kungsholmsborna tycker att Stockholm är en ren och välstädd stad att bo i.	65 %		År
Andelen barn och ungdomar som känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensamma sent en kväll i området	88 %		Jämna år

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arrangera träff om tillgängligheten i stadsdelsområdet med stadsdelsnämnd, företagarförening och rådet för funktionshinderfrågor.	2012-01-01	2016-12-31
Fortsätta arbetet mot nedskräpning	2012-01-01	2014-12-31
Kontinuerligt vidarebefordra inkomna synpunkter och klagomål till rätt instans.	2012-01-01	2016-12-31
Ta hänsyn till tillgänglighets- och trygghetsaspekter vid parkupprustningar, anläggning av förskolelokaler mm	2012-01-01	2016-12-31
Arbeta med belysningsåtgärder i parker tillsammans med trafikkontoret	2013-01-01	2014-12-31
Engagera feriearbetande ungdomar genom projektet "Vackra Stockholm"	2014-01-01	2014-12-31
Försäkra att nämndens nationaldagsfirande är tillgängligt och möjliggör delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	2012-01-01	2016-12-31
Tillgänglighetshöjande åtgärder i parker och grönområden genomförs	2014-01-01	2014-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Utgångspunkten för de verksamheter som stadsdelsnämnden ansvarar för är medborgarnas och brukarna behov. Verksamheterna kännetecknas av effektivitet och hög kvalitet och brukarens perspektiv ska vara grunden. Verksamheterna präglas av dialog och en anda av ständiga förbättringar. Goda exempel lyfts fram.

Styrningen av verksamheterna sker utifrån resultat. För att kunna följa de viktigaste resultaten som ska uppnås för medborgarna finns resultatindikatorer på flera nivåer. Uppföljningsarbetet utgår också ifrån stadens brukarundersökningar och utredningsverktyg och kompletteras av egna uppföljningsmetoder. Analys av resultatet är avgörande och kunskapen och arbetet med analys ska förbättras och intensifieras under det kommande året. Under 2014 kommer stadsdelsförvaltningens stödfunktioner att ses över med avseende på effektivitet och kvalitet i arbetet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

Valfrihet erbjuds genom det valfrihetssystem och den kundvalsmodell som finns inom Stockholms stad. Brukarna har möjlighet att själva välja verksamhet inom förskola, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt inom socialpsykiatri. För att underlätta valet för medborgarna har verktyget Jämför service utvecklats och finns på stadens hemsida.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom barnomsorg	75 %	77 %	År
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning	68 %	69 %	År
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, hemtjänst	90 %	90 %	År
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende	80 %	84 %	År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

Stockholms alla verksamheter har i uppdrag att arbeta i riktning mot Vision 2030. Kungsholmens förskolor har formulerat sin vision för verksamheten:

”Barnen blir världsmedborgare i ett samhälle där det livslånga lärandet står i fokus.”
Förskolan vill uppnå att barnen, när de lämnar förskolan, har förmågor, verktyg och lust att utifrån demokratiska värden lära och utvecklas vidare.

Förskoleverksamhetens grund är en genomtänkt pedagogisk miljö där barnen på olika sätt kan mötas och vara aktiva. Där ska finnas material som inbjuder till eget forskande och till utforskande tillsammans med andra. Pedagogerna har kunskap om och förståelse för barns

läroprocesser och kan se och lyfta fram dessa.

Utvecklingen av det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter. Genom de uppföljningsverktyg som används; stadens kvalitetsindikator, brukarundersökning, PEP (pedagogisk plattform) samt resultatdialoger ges en samlad bild med olika infallsvinklar.

Skollagen ger förskolechefen ett tydligt ansvar att ge barn det stöd i sin utveckling som deras speciella behov kräver. Förskolestödet ges i form av specialpedagog, talpedagog och behovsprövad stödresurs.

För att ytterligare stärka kvaliteten måste den totala andelen förskollärare fortsätta att öka under 2014. Med stöd av olika rekryteringsinsatser verkar förvaltningen för att öka andelen förskollärare men även för att öka andelen manliga pedagoger inom förskolan. Skollagen kräver att det ska finnas minst en förskollärare på varje avdelning och förskollärarens ansvar är tydligt i den reviderade läroplanen.

Kompetensutveckling är ett sätt att vara en attraktiv arbetsgivare så att förskollärare och barnskötare vill stanna och utvecklas i sitt arbete. Det är också ett argument vid rekrytering. Staden erbjuder personalen grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare på arbetstid.

Det är också viktigt att utveckla karriärvägar för förskolans personal. Förvaltningen satsar på att utbilda minst en förskollärare per förskoleområde till pedagogisk utvecklingsledare genom att erbjuda pedagogisk utbildning. Andra karriärvägar är t.ex. att vara handledare för studenter som gör sin verksamhetsförlagda utbildning och mentor för nytexaminerade förskollärare.

För att fortsätta utveckla det naturvetenskapliga lärandet etablerar förskolorna under året ett samarbete med Naturens hus- Bergianska trädgården. Verksamheten utgår från ett konkret arbetssätt som på ett praktiskt sätt ger pedagogerna möjlighet att göra naturvetenskap förståelig för barnen.

Förmåga att kommunicera, söka ny kunskap och samarbeta är nödvändig i ett samhälle präglad av ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Förskolornas deltagande i PIM, Praktisk IT- och Mediekompetens fortsätter under året som planerat. IKT, informations- och kommunikationsteknologi, ska integreras i förskoleverksamheten. En arbetsgrupp med IT- och pedagogisk kompetens har bildats för att utveckla det digitala lärandet.

Ett prioriterat utvecklingsområde är kommunikation och bemötande i kontakten med vårdnadshavare. En viktig del är då förskolans kommunikativa förmåga att synliggöra barns lärande genom t.ex. pedagogisk dokumentation.

Alla barn ska få en god, varierad och näringsriktig mat i förskolan. Under 2014 implementeras förvaltningens ”Riktlinjer för mat och måltider inom Kungsholmens kommunala förskolor”.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	tas fram av nämnden	År
Andel förskollärare av antal anställda	40 %	41 %	År
Andel nöjda föräldrar	85 %	85 %	År
Antal barn per grupp	15	16	År
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5	4,9	År
Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,5	3,7	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska i samverkan ta fram konkreta strategier för att säkerställa att andelen legitimerade förskollärare ökar	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska säkerställa att handlingsplaner är framtagna för övergången förskola - skola i enlighet med stadens riktlinjer	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2011-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i nära samarbete med utbildningsnämnden och kulturnämnden inom projektet Stockholm högläser verka för att litteratur och läsning ska bli en mer naturlig del i barnens utbildning	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med språkutveckling i förskolan	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Barnen får en fungerande övergång till fortsatt lärande i förskoleklass (barn och ungdom)

VP

Förskola och skola har ett fungerande samarbete om övergång från förskola till förskoleklass för varje barn. Förskola och skola har inblick och förståelse för varandras verksamheter. Barn i behov av särskilt stöd synliggörs. Under 2014 tas en ny handlingsplan fram utifrån de gemensamma riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra två samverkansmöten per år med enskilda och kommunala skolor om övergången till förskoleklass	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Barnen förstår och praktiserar alla människors lika rätt och värde (barn och ungdom)

VP

Barnen respekterar, tar ansvar och visar omsorg om sig själv, andra och miljön. Barnen stimuleras att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar genom ett aktivt och medvetet arbete. Öppenhet, respekt och omsorg om det enskilda barnet präglar förskolan och inget barn ska utsättas för diskriminering eller kränkande behandling. Förskolan ska arbeta aktivt med jämställdhet så att alla barn får tillgång till alla de möjligheter och utmaningar som förskolan erbjuder.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn som förstår och praktiserar alla människors lika rätt och värde	70 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna uppdaterar årligen sin plan mot kränkande behandling	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Barnen har självkänsla och självförtroende och är delaktiga och utövar inflytande (barn och ungdom)

VP

Barnen känner sig trygga och kan hantera med- och motgång. Barnens egna val påverkar verksamhetens innehåll. Barnen är kritiskt tänkande och kan diskutera och ifrågasätta. Arbetet fortsätter med att synliggöra både för barnen och för föräldrarna hur barnen påverkar verksamheten i vardagen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn som har god självkänsla och gott självförtroende	75 %		År
Andel barn som är delaktiga och utövar inflytande	75 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolechefen ansvarar för att barnsäkerhetsrund årligen genomförs	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Barnen utvecklar sina förmågor och sin kreativitet i samspel, kommunikation, matematiskt tänkande och naturvetenskap genom ett lustfyllt lärande (barn och ungdom)

VP

Barnen utforskar sin omvärld och miljö tillsammans med material som är anpassat till barnen. Barnen är nyfikna och öppna och tycker det är roligt att lära sig nya saker. Pedagogerna utgår ifrån att barnen har grundläggande förmågor och tar tillvara barnens naturliga lust och förmågor. Förskolorna ger barnen tillgång till kulturella upplevelser och uppmuntrar och utvecklar förmågan att skapa och uttrycka sig i olika former. Litteratur ska ha en given plats i förskolan. En lässatsning införs under året med inslag som högläsning i syfte att litteratur och läsning ska bli en naturlig del i barnens utbildning. Kultur är en integrerad del av lärandet i verksamheten. Förskolan strävar efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn som utvecklar sina förmågor och sin kreativitet i samspel, kommunikation, matematiskt tänkande och naturvetenskap genom ett lustfyllt lärande	73 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anordna ett öppet hus per år i syfte att öka rekrytering av förskollärare	2014-01-01	2014-12-31
Erbjuda utbildning till förskolepersonal som arbetar med barn med fysisk funktionsnedsättning.	2012-01-01	2016-12-31
Kvartalsvis uppföljning av förskollärandelen med respektive förskoleledning	2014-01-01	2014-12-31
Marknadsföra Kungsholmens förskolor på läroanstalter där förskollärare utbildas	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Förskola och hem kompletterar varandra utifrån sina olika roller (barn och ungdom)

VP

Barn och vårdnadshavare får en bra inskolning och introduktion till förskolan. Vårdnadshavare och förskola har en ömsesidig respekt för varandra och samarbetar. Föräldrar har förståelse för, inflytande och insyn i verksamheten. Kommunikation och bemötande är ett

prioriterat utvecklingsområde under året.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel föräldrar som upplever en god samverkan med förskolan	75 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortbildningsinsatser i kommunikation och bemötande genomförs under året	2014-01-01	2014-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg

Samverkan

Brukarnas behov blir allt mer komplexa, exempelvis har äldre inte bara behov av traditionella insatser såsom hemtjänst, särskilt boende och dagverksamhet. De har även behov av det stöd som vanligen individ- och familjeomsorgen ger och som omfattar insatser vid t.ex. psykisk ohälsa, missbruk och hemlöshet. Komplexiteten gäller även omsorg om personer med funktionsnedsättning och inom individ- och familjeomsorgen där målgruppen kan innehålla personer från alla åldersgrupper. För att den enskilde inom socialtjänstens målgrupp ska uppleva att den får god service och omsorg är det viktigt med intern samverkan och en helhetssyn med fokus på brukarnas behov. Fortsatt dialog sker över verksamhetsområdena.

Förvaltningen ser fram emot att Äldreförvaltningen gemensamt med Socialförvaltningen utreder förutsättningarna för att Äldrenämnden ska överta ansvaret för boende för hemlösa och/ eller personer som missbrukar och är över 65 år, samt att de utvecklar samverkan så att övergången mellan regelverk och insatser vid 65-årsdagen upplevs så enkel som möjligt för den enskilde.

Verksamheterna fortsätter samarbetet med landstinget i utarbetandet av lokala program. I utarbetandet av lokal samverkansöverenskommelse för vuxna med missbruksproblematik och/ eller psykisk funktionsnedsättning har man kommit långt. I samverkansöverenskommelsen deltar Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm, beroendecentrum Stockholm, norra Stockholms psykiatri, habiliteringscenter Stockholm och kriminalvården. För äldreomsorgen handlar det om ett lokalt program för det gemensamma arbetet kring demenssjuka och deras anhöriga.

Medicinskt ansvar region innerstaden

Sedan 2013 har stadsdelsförvaltningarna på Kungsholmen, Norrmalm, Södermalm och Östermalm regionaliserat funktionerna som Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska (MAS) och Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering (MAR). Syftet är att öka samsyn och vidareutveckla det medicinska ansvaret. Stadsdelsförvaltningarna har gemensamma regler och rutiner och arbetar gemensamt med metod- och kvalitetsutveckling.

Heminstruktörer region innerstaden

Sedan den 1 juli 2013 ingår heminstruktörerna i en gemensam enhet för innerstaden. Södermalms stadsdelsförvaltning är ansvarig för enheten. Enheten arbetar med personer med syn- och/eller hörselskador från 20 år och uppåt, framförallt i eget boende.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens övergripande målsättning är välbefinnande, ett värdigt liv och en skälig levnadsnivå för äldre medborgare och dess anhöriga inom Kungsholmens stadsdelsområde. Stockholms stads värdegrund ska genomsyra äldreomsorgen. Äldre ska känna sig trygga, omsorgen ska uppfylla deras behov, ta hänsyn till önskemål och bidra till välbefinnande och ett värdigt liv. Det är viktigt att äldre bemöts med respekt och att de upplever att de har självbestämmande i utformningen av det stöd som de är i behov av. Stockholms stads värdighetsgaranti beskriver vilka etiska värden som ska präglade äldreomsorgen och vad de äldre kan förvänta sig. Utifrån värdighetsgarantierna ska varje egen regienhet inom äldreomsorgen bryta ned dessa till kvalitetsgarantier som gäller för respektive verksamhet. För beställarenheten handlar det om att säkerställa rätt till information och vägledning, delaktighet i utredning och rätt till att välja och byta utförare. Inom utförarenheterna handlar det om delaktighet i genomförandeplan och därigenom rätt att påverka när och på vilket sätt stödet ska ges och om möjligheten till att följa vad som skrivs genom anslutning till omsorgsdagboken.

Äldreomsorgens nämndmål stämmer väl överens med Stockholms stads värdegrund. Uppföljning och styrning sker utifrån ett helhetsperspektiv, att se vilka resultat som uppnås för den enskilde äldre oavsett om utförarenheten drivs i egen regi eller av en entreprenör. Den samlade uppföljningen består bl.a. av nämndens indikatorer, kvalitetsuppföljning på individnivå, Verksamhetsuppföljning enligt SoL och HSL, verksamhetsbesök, stadens brukarenkät, synpunkter, klagomål och avvikelser enligt SoL och HSL, rapporter från trygghetsjouren samt Lex Sarah- och Maria-anmälningar. Återkoppling till utförarna med styrkor och förbättringsområden är en viktig del i utvecklingsarbetet.

Stadsdelsförvaltningen samarbetar med de största privata utförarna in vård- och omsorgsboende och hemtjänst i ett gemensamt utvecklingsråd. Utvecklingsrådet har som målsättning att ha stadens bästa äldreomsorg år 2020. Brukarnas upplevelse av god service och omsorg är hög, men i arbetet mot målsättningen måste kraven höjas för varje år. Förbättringsområden och aktiviteter beskrivs närmare under respektive nämndmål.

Äldreomsorgen har sedan ingången av 2013 en representant i projektet *Fördjupad kvalitetsanalys för förändrad kravställning och uppföljning*, som drivs av staden. Kvalitetsuppföljningen baseras i huvudsak på observation. Under 2014 ska de befintliga uppföljningarna kompletteras med dessa fördjupade uppföljningar som hittills genomförts i projektform.

Social omsorg

Ett långsiktigt utvecklingsarbete pågår inom hela verksamhetsområdet i syfte att höja insatsernas kvalitet för brukarna. Under 2014 är fokus att arbetet som bedrivs ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser är evidensbaserade och visar på goda resultat för brukarna. Social omsorg arbetar med styrning och uppföljning på både generell- och individnivå. Generell uppföljning kan t.ex. innebära avtalsuppföljning enligt SoL och HSL, resultat från brukarundersökningar och rapporter och uppföljningar från andra myndigheter. Inom all verksamhet med myndighetsutövning planeras fortsatt egenkontroll genom granskning av slumpvis utvalda akter. Utifrån de resultat som påvisats genom arbetet med resultatstyrning anpassas verksamheternas arbete och inriktning. Kraven på uppföljning har ökat och ett ständigt arbete pågår för att förbättra uppföljningsmetodiken inom hela Social omsorg. Styrning och uppföljning samt det utvecklingsarbete som pågår presenteras närmare

under respektive nämndmål.

Under 2014 fortsätter arbetet med att stötta enheterna att fortsätta utveckla uppföljningsbara indikatorer och aktiviteter vilka indikerar huruvida vi når våra mål för verksamhetsområdet. Uppföljningsbara indikatorer och aktiviteter hjälper oss att utvärdera vilka effekter och resultat specifika arbetssätt och metoder har för våra målgrupper.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84 %	84 %	Tertial
Andel enskilda som ökat sin funktionsförmåga inom socialpsykiatri	58 %	tas fram av nämnden	År
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes (IoF)	72 %	80 %	År
Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	95 %	tas fram av nämnden	År
Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (IoF)	60 %	77 %	Tertial
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	20 %	År
Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	70 %	tas fram av nämnden	År
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	84%	År
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	74 %	74%	År
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		tas fram av nämnden	År
VP 2014			
Förvaltningen avvaktar med att sätta årsmål till anvisningar kommer.			
Andelen barn och ungdomar med funktionsnedsättning som deltar i fritidsverksamhet. (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		tas fram av nämnderna	År
VP 2014			
Frågan kommer att ingå i stadens brukarundersökning för skola/särskola, varför utbildningsnämnden får ansvar för rapporteringen			
Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerade bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	tas fram av nämnden	År
Andelen personer med funktionsnedsättning som övergår till lönearbete efter deltagande i dagliga verksamheter enligt LSS eller dagverksamheter enligt SoL (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	1,8 %	tas fram av nämnden	År
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	91 %	År
Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	91 %	År
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med	91 %	91 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
funktionsnedsättning)			
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	90%	År
Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	95 %	År
Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
Maten smakar bra - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	77 %	77 %	År
Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	76 %	76 %	År
Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	76 %	76 %	År
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	86 %	År
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	90 %	90 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda en sammanhållen organisation för öppenvårdsinsatser för barn och unga	2014-01-01	2014-12-31
Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna implementera reviderade riktlinjer för familjehemsvård.	2014-01-01	2014-12-31
Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna implementera stadens hemlöshetsstrategi.	2014-01-01	2014-12-31
Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla formerna för uppföljning av placerade barn och unga i syfte att säkerställa att uppföljning sker på likartat sätt i staden.	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska genomföra uppsökande verksamhet av unga i utanförskap med inspiration av det arbete som sker i Skarpnäcks stadsdelsnämnd.	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboendestäder eller serviceboendestäder	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra i tidigt skede planera för omsorgslägenheter i stadsutvecklingsområden	2014-01-01	2014-12-31
Bistå äldrenämnden i att ta fram en utevistelsegaranti för äldre i vård- och omsorgsboenden	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnder ska succesivt under 2014 införa den fördjupade kvalitetsanalysen med uppföljare/observerare för förändrad kravställning och uppföljning	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2014-01-01	2014-12-31
Utveckla stadens information om vård- och omsorgsboendens popularitet	2014-01-01	2014-06-30

Nämndmål:

Anhöriga är informerade och får vid behov stöd för egen del

VP

Förvaltningens arbete med anhörigstöd utgår från Stockholms stad program för stöd till anhöriga 2012-2016. Anhöriga ska enligt socialtjänstlagen erbjudas stöd för att underlätta vården och/eller stödet av en närstående som är långvarigt sjuk, äldre eller har funktionsnedsättning. Handläggarna inom socialtjänsten ger information om anhörigstöd och inom alla verksamheter ska det uppmärksammas om den anhöriga har behov av eget stöd och ska erbjudas ett vägledande samtal. Anhörig kan vara en släkting, familjemedlem eller vän som vårdar eller stöttar en närstående och stödet som ges skall utgå ifrån individualisering, flexibilitet och kvalitet. Exempel på insatser kan vara deltagande i samtalsgrupp för egen del eller indirekt stöd i form av boendestöd, avlösning eller korttidsboende. Den anhöriga kan också ansöka om individuella insatser, behovsprövningen bygger på att förebygga ohälsa och

minska den fysiska och psykiska belastningen det kan innebära att stötta eller vårda en närstående.

Förvaltningens anhörigkonsulent vänder sig till anhöriga inom samtliga socialtjänstens målgrupper och erbjuder råd, stöd och vägledande samtal till anhöriga. Anhörigkonsulenten utgör en viktig funktion i anhörigstödet, dels i kontakten med anhöriga direkt men även som resurs till handläggare och personal inom verksamheterna. Under 2014 fortsätter samarbetet med Norrmalm och Östermalm för att möjliggöra samtalsgrupper för fler målgrupper. Utbildningar för anhöriga kommer också att ordnas gemensamt. Under 2014 ska äldrenämnden utreda en regionalisering av organisationen för anhörigkonsulenterna.

Sedan 2013 har Kungsholmens stadsdelsförvaltning gått med i det webbaserade kommunikationsverktyget *Gapet*. Samtliga innerstadsdelar är nu anslutna till verktyget. *Gapet* fungerar som ett nätverk där anhöriga kan utbyta erfarenheter och få råd och stöd av andra i samma situation. Målet med medverkan i *Gapet* är att anhöriga får tillgång till information på tider som passar dem själva och i ett tidigare skede än genom traditionella mötesplatser. Under 2014 planeras för utbildning i *Gapet*.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen på Kungsholmen erbjuder idag ett varierat utbud av stödinsatser till anhöriga som underlättar situationen. Anhörigas behov delas in i två grupper: behov av avlastning från vårdssysslän och bundenheten respektive behov av individuellt stöd i form av t.ex. stödsamtal. Det finns ett varierat utbud av stödinsatser som t.ex. ledsagning, avlösning i hemmet, hemtjänst, dagverksamhet, boendestöd, korttidsboende, trygghetsplats och växelvård.

Bemötande är viktigt, biståndshandläggare ska samverka med anhöriga under utredningen och i genomförandet av insats ska anhöriga ses som en samarbetspartner, om den närstående samtycker till detta.

Kvalitetsuppföljning av insatser för anhöriga sker på individnivå genom att biståndshandläggaren ställer frågor utefter ett frågeformulär. Under 2014 utvidgas uppföljningen till fler anhöriga. Syftet är att få veta om de fått tillräcklig information samt har kunskap om sina egna och närståendes rättigheter. Under 2013 följdes främst de som har insats i form av växelvård och anhörigavlastning upp. Individuppföljningen visar att en hög andel anhöriga upplever att stödet ger avlastning och de vet vart de ska vända sig om hjälpbehovet förändras.

Social omsorg

Målgruppen anhöriga inom verksamhetsområdet är flera, det handlar om anhöriga till personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning, anhöriga till personer med långvarig psykisk eller fysisk sjukdom, anhöriga till personer med missbruks- eller beroendeproblem, föräldrar till barn eller vuxna med något av föregående samt vuxna barn till person med något av föregående. Barn under 18 år omfattas inte av bestämmelsen om stöd till anhöriga.

Handläggarna inom social omsorg har ett anhörigperspektiv vid handläggning av ärenden. Om den enskilde vill samverkar man med anhöriga i utredning och vid uppföljning. Handläggarna ska uppmärksamma om den anhöriga har behov av stöd för egen del och vill ansöka om insatser.

Anhörigkonsulentens samarbete i innerstaden möjliggör att samtalsgrupper för målgruppen

kan genomföras då intresset hittills inte varit tillräckligt stort för att bedriva samtalsgrupp inom stadsdelen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Ordinärt boende: Andel anhöriga med anhörigstöd som instämmer i att de vet vart de ska vända sig för information och stöd (äldreomsorg)	90 %		År
Ordinärt boende: Andel anhöriga med anhörigstöd som upplever att de får det stöd de behöver (äldreomsorg)	75 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Frivilligorganisationer ska bjudas in till en gemensam diskussion kring hur samarbete kan möjliggöras.	2012-01-01	2013-12-31
Öppna föreläsningar ska arrangeras kring demens, stroke och Parkinsons sjukdom.	2012-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Barn och ungdomar har skäliga levnadsförhållanden och utvecklas gynnsamt (social omsorg, barn och ungdom)

VP

Det förebyggande arbetet prioriteras med fokus på de mest utsatta barnen och ungdomarna. Allvarliga orosanmälningar behandlas alltid med stor skyndsamhet, vilket i de flesta fall innebär att ställning tas till barnets akuta behov redan samma dag anmälan inkommer. Arbetet i samverkansteam med landstinget, där mödravårdscentral, barnavårdscentral, barn- och ungdomspsykiatri, barnläkare och socialtjänst samverkar, fortsätter att utvecklas. Syftet är att tidigt upptäcka familjer som har behov av insatser från flera verksamheter och att samverka utifrån den enskilda familjens behov. En god skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna och för att tidigt fånga upp barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa fortsätter samverkan mellan socialtjänsten, förskolan och skolan. Samverkan syftar till att tidigt identifiera barn och ungdomar i behov av stöd eller insatser. Under 2014 utvärderas och revideras överenskommelserna enligt gällande plan. Tidiga insatser exempelvis i form av evidensbaserade föräldraträningsprogram och barngrupper för barn med skilda föräldrar fortsätter att erbjudas t.ex. genom komet och e-komet, trappansamtal erbjuds barn som upplevt våld i familjen och genom "barnkraft" erbjuds barn och föräldrar stödgrupper. Barnkraft vänder sig speciellt till föräldrar med psykiskt ohälsa.

Ett sätt att nå ungdomar i behov av stöd är via Ungdomsmottagningen, som drivs tillsammans med Östermalms och Norrmalms stadsdelsnämnder. Den riktar sig till ungdomar 13-23 år och förebygger psykisk och fysisk ohälsa genom att stärka och stödja ungdomar i att hantera sin sexualitet, respektera sig själva och sin omgivning samt förebygga oönskade graviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar. Mottagningen har en bred somatisk och psykosocial kompetens.

Preventionsenhetens förebyggande och främjande arbete syftar till att minska riskerna för barn och ungdomar att utvecklas ogynnsamt. För att stärka skyddsfaktorer (t.ex. god

anknytning till vuxna) och minska riskfaktorer (t.ex. skol) på individ-, grupp- och samhällsnivå finns nätverk kring ungdomarna.

Styrning och uppföljning

För att säkerställa att verksamheten ger goda resultat för brukarna pågår ett långsiktigt utvecklingsarbete vid stadsdelsförvaltningens familjeenhet, vilket beskrivs nedan.

Sedan våren 2012 driver Socialförvaltningen EBP-projektet – kompetensutveckling för en evidensbaserad praktik. Parallellt med EBP-projektet ingår Kungsholmens stadsdelsförvaltnings familjeenhet i ett forskningsprojekt tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltnings motsvarande verksamhet och Ersta Sköndals Högskola. Projektet, Förutsättningar för implementering av resultatbaserad styrning och evidensbaserad praktik inom Stockholms stads socialförvaltning (FIRE), syftar till att stödja och fungera som kunskapsinhämtare för socialförvaltningens uppdrag att ta fram en implementeringsstrategi för EBP och RBS i stadens socialtjänst. Under 2014 löper projektet på som planerat.

Under 2013-2014 deltar familjeenheten, i en studie av Stockholms universitet, om kontaktverksamhet och skälen till att barn beviljas insats i form av kontaktperson alternativt kontaktfamilj.

Ensamkommande asylsökande barn, s.k. ankomstbarn

Ansvar för mottagandet av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, fördes över från staten till kommunerna 2006 och därefter har antalet ensamkommande asylsökande barn, sk. ankomstbarn successivt ökat på Kungsholmens familjeenhet. Den 1 januari 2013 bildades en arbetsgrupp på Kungsholmens stadsdelsförvaltning som arbetar med mottagande av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar. Verksamheten är i första hand temporär då frågan hur organisationen kring de ensamkommande flyktingbarnen, s.k. ankomstbarnen ska ses över av staden centralt. Detta är en angelägen fråga eftersom den betyder mycket för kvaliteten i verksamheten.

Från den 1 januari 2013 till och med 31 oktober tog Kungsholmens stadsdelsförvaltning emot 70 ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, s.k. ankomstbarn, att jämföra med 73 stycken motsvarande period 2012. Det kan jämföras med att förvaltningen inom den ordinarie verksamheten jourplacerar 2-3 ungdomar per år. Förutom att antalet ankomstbarn har ökat har andelen barn och ungdomar som inte fått anvisning av Migrationsverket, också ökat. Till skillnad från familjeenhetens ordinarie verksamhet är placeringstiden längre för de ensamkommande, i första hand tills det att barnet fyller 18 år men även därefter har nämnden ansvaret fram tills att den unge fyller 21 år. Under oktober 2013 gick Migrationsverket åter ut med anvisningsstopp vilket bland annat inneburit att sju ensamkommande asylsökande barn ej blivit anvisade och därmed kvar på Kungsholmen som långvariga placeringsärenden under perioden. Med anledning av det fortsatt höga antalet ankomstbarn behöver området barn och ungdomar ytterligare förstärkas.

Förväntat antal barn under 2014 är svårt att bedöma men det är rimligt att utgå från att antalet barn kommer att fortsätta vara högt. För att klara det höga mottagandet av s.k. ankomstbarn begärs en budgetjustering för 2014 med 2,3 mnkr.

Nämndmål:

Medborgare har ett varaktigt boende (social omsorg)

VP

Förebyggande arbetet mot hemlöshet är fortsatt prioriterat. En samordnad handlingsplan för att förhindra vräkningar har reviderats. För att förhindra vräkningar bedrivs ett aktivt arbete genom bosamordnare i form av uppsökande arbete. Ett nära samarbete pågår med enheten för försörjningsstöd, familjeenheten, äldreomsorgen, hyresvärdar, bostadsrättsföreningar och kronofogdemyndigheten i samma syfte. Familjer som har en osäker boendesituation uppmärksammas särskilt. När förvaltningen får kännedom om att en person eller familj riskerar att förlora sin bostad kontaktas de och erbjuds stöd och rådgivning. Hemlösa erbjuds hjälp- och stödinsatser och en väg till ett stabilt och självständigt boende.

De resultat som tagits fram vid förvaltningens vuxenhet visar att förutsättningarna för att personer med missbruksproblematik och eller psykiska problem ska rehabiliteras, ökar om de har en bostad. Under första tertialet 2014 är målsättningen att enheten fortsätter att arbeta enligt planering med projekt "Boendecoach", genom att utveckla stödet för personer som saknar stadigvarande bostad och har missbruksproblem och eller psykiska problem. Syftet är att målgruppen ska få ett fungerande boende och bli självständiga och oberoende av socialtjänsten.

Styrning och uppföljning

På Vuxenheten används dels det stadsgemensamma uppföljningsinstrumentet för individuppföljning, DUR (dokumentation, utredning, resultat) och ASI (addiction severity index) och DUR). Under 2013 har enheten fortsatt att vidareutveckla den individuella uppföljningen genom att integrera bedömningsinstrumenten ASI med resultatstyrning. För att hantera uppföljningen har en automatiserad inrapporteringsportal byggts upp. Under 2014 fortsätter rapporteringen i portalen vilket ger enheten och förvaltningen ytterligare möjligheter att förbättra uppföljning och utvärdering av beviljade insatser för den enskilde samt styra verksamheten mot bästa effekter för brukarna och mot nämndens mål.

Nämndmål:

Medborgare lever ett liv utan missbruk (social omsorg)

VP

Under 2014 prioriterar vuxenheten fortsatt öppenvårdsinsatser för att minska och förebygga institutionsvård. Genom strukturell återfallsprevention, motivationsgrupper och motiverande samtal, motiveras brukare att förändra sitt beteende avseende missbruk.

Enheten fortsätter att arbeta enligt de nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevården. Allt arbete utgår från ett utpräglat vårdkedjetänkande, vilket innebär att den vård som erbjuds är sammanhållen, ofta mellan olika aktörer. Insatserna är individuellt utformade och syftar till att öka självständigheten och förmågan att klara sin vardag. Insatserna följs upp i syfte att ta reda på om de givit förväntat resultat. En s.k. case-manager arbetar med riktade insatser till personer med missbruk och psykisk ohälsa.

Insatserna förväntas vara av sådan kvalitet att den enskilde kan bli drogfri alternativt hantera

sitt missbruk så att han eller hon inte är beroende av stöd eller bistånd. Individens motivation och socialarbetarens kompetens och erfarenhet är grunden för att goda resultat uppnås.

Styrning och uppföljning

Se under nämndmålet Medborgare har ett varaktigt boende (social omsorg).

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
Andel personer som genomgår eller genomgått en sammanhållen vårdkedja.	70 %		Tertial
Andel som minskat sitt missbruk sedan aktualisering	58 %		Tertial

Nämndmål:

Medborgare med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv och deltar i samhällslivet (social omsorg, barn och ungdom)

VP

Personer med funktionsnedsättning ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet och få en god omsorg, stöd och service. Stödet ska präglas av valfrihet, hög kvalitet och trygghet. Omsorg och insatser ska kännetecknas av värdighet och respekt och hänsyn ska tas till individuella behov. Dokumentationsverktyget DUR används idag vid alla nya ärenden enligt Socialtjänstlagen och målsättningen är att utredning enligt DUR ska göras på samtliga ärenden där det är möjligt. Personer med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter som andra att leva ett självständigt liv och att ha ett arbete, sysselsättning och/eller daglig verksamhet att gå till.

För att varje person med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ska kunna forma sitt eget liv deltar han eller hon i framtagandet av sin genomförandeplan och har på så sätt inflytande över hur insatsen utförs. Generella insatser behöver kompletteras med stöd och service efter individuella behov.

Förvaltningen har under de senaste åren kunnat se en förändring i målgruppens behov och önskemål. Personer som idag flyttar in till gruppboende är placerade i lägre ersättningsnivåer än de var tidigare och målgruppen är inte homogen utan består av personer med mycket olika behov och förutsättningar. Gemensamt för målgruppen är att de vill bo som alla andra. Förvaltningen kan se att gruppboenden i sin nuvarande form sannolikt inte kommer att efterfrågas på samma sätt i framtiden och det måste finnas en flexibilitet när det gäller bostäder för personer med funktionsnedsättning.

Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen fortsätter sitt arbete utifrån Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016. I programmet som antogs 2011 angavs sju mål och tretton indikatorer. Stadsdelsnämnden tog, i enlighet med programmet och i samverkan med Rådet för funktionshinderfrågor, fram tre aktiviteter per mål som legat till grund för arbetet sedan 2011.

Under 2014 planerar förvaltningen ett fortsatt arbete i enlighet med programmet samt med de kvarstående aktiviteterna.

Styrning och uppföljning

Beställarenheten inom personer med funktionsnedsättning deltog fram till juni 2013 som stadens pilotgrupp för att utveckla och testa en ny modell för individuppföljning. Enheten redovisade i juni goda erfarenheter av sitt medverkande och modellen är planerad att implementeras stadsövergripande under 2014. Målsättningen med den nya individuppföljningen är, att genom standardiserade mål och förtydligade genomförandeplaner för beviljade insatser, systematiskt följa upp och utvärdera insatserna på individnivå för att därigenom se vad som uppnås för den enskilde. Under 2014 deltar enheten i den stadsövergripande implementeringen genom utbildning och dialog med övriga stadsdelar. I samband med de nya beställningarna fortsätter dialogen med utförarna för att ytterligare utveckla styrningen och uppföljningen.

Beställarenheten fortsätter under 2014 att arbeta med gruppdiskussioner och övningar i hur beställningar kan utformas ”SMART” - det vill säga specifika, mätbara, accepterade, relevanta och tidsbundna - i förhållande till brukarens önskemål och behov. Den nya modellen för uppföljningar av beställningar fortsätter under 2014.

Förvaltningen fortsätter att utveckla uppföljningen av insatser och kostnader på individnivå. Förhandlingar fortsätter med privata utförare utanför ramavtalet för att minska kostnaderna för köpta platser i gruppboheter.

Styrning och uppföljning utförs på både individuell och generellnivå som ett underlag för styrning av verksamheten. Den generella uppföljningen innebär avtalsuppföljning enligt SoL och HSL och resultat från brukarundersökningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Bevaka möjligheter att inrätta bostäder med särskild service vid nyproduktion.	2012-01-01	2016-12-31
Inventera praktikplatser inom nämndens verksamheter och erbjuda dem till brukare inom daglig verksamhet.	2012-01-01	2016-12-31
Regelbundet arrangera insiktsutbildning med stadsdelsnämnden, rådet för funktionshinderfrågor och berörda tjänstemän.	2013-01-01	2015-12-31
Regelbundet ta upp frågor om respekt, bemötande och delaktighet på arbetsplatsträffar.	2012-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning får god information om vad verksamheten kan erbjuda, dess mål och om det egna barnets utveckling (barn och ungdom)

VP

Vårdnadshavare till barn vid Stockholms habiliteringsenheter är delaktiga i planering och utförande av de insatser som barnet är i behov av. Varje vårdnadshavare inbjuds att vara med och sätta upp mål för barnets träning och behandling.

Under behandlingsperioden får vårdnadshavarna fortlöpande information om barnets

framsteg. Vid periodens slut utvärderas planen.

Nämndmål:

Brukare får god kvalitet och service utifrån planering, uppföljning samt information om rättigheter och valmöjligheter (äldreomsorg)

VP

Styrning och uppföljning

Äldreomsorgens beställarorganisation fortsätter arbetet med modellen för samlad kvalitetsuppföljning och sammanhållen bedömning och styrning. Modellen omfattar verksamhetsuppföljning på verksamhetsnivå och kvalitetsuppföljning på individnivå, oavsett om utförarenheten drivs i egen regi eller av en entreprenör. Kvalitetsuppföljning på individnivå sker för de som har hemtjänst från avgiftsgrupp 5, de som bor på vård- och omsorgsboende, de som vistats på korttidsboende samt för anhöriga som har stödinsatser för att vårda en närstående. Kvalitetsuppföljning på individnivå sker genom ett samtal mellan den enskilde och biståndshandläggaren med stöd av ett frågeformulär. Avtalsuppföljningen omfattar alla vård- och omsorgsboenden, servicehus samt hemtjänst som utförs av entreprenörer och i egen regi. Kungsholmens stadsdelsnämnd har också uppföljningsansvar för ett antal verksamheter med ramavtal med Stockholms stad. Syftet är att få ett helhetsperspektiv, d.v.s. att mäta om nämndens mål uppfylls för den enskilde, för enheten och för hela äldreomsorgen. De utförare som nämnden har uppföljningsansvar för får löpande återkoppling kring förbättringsområden och brukarnas upplevelse av verksamheten på såväl individ- som verksamhetsnivå. Därutöver genomförs regelbundet återkommande verksamhetsbesök med alla utförare.

Kvaliteten i verksamheterna måste systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Under 2014 kommer förvaltningen vid verksamhetsbesöken hos utförarna framförallt fokusera på enheternas egenkontroll av sina rutiner och arbetet med individorienterad vård- och omsorg över hela dygnet. En fullständig analys av resultaten från den samlade kvalitetsuppföljningen görs i verksamhetsberättelsen för 2013. För att tydliggöra arbetet med uppföljning och styrning återkommer förvaltningen i tertialrapport 1 med förslag på indikatorer för planering och uppföljning.

Äldreomsorgen har sedan ingången av 2013 en representant i projektet *Fördjupad kvalitetsanalys för förändrad kravställning och uppföljning*, som drivs av staden. Kvalitetsuppföljningen baseras i huvudsak på observation. Under 2014 ska de befintliga uppföljningarna kompletteras med dessa fördjupade uppföljningar som hittills genomförts i projektform.

Planering

Resultat och analysgruppen består av representanter för biståndshandläggarna, beställarchef, avdelningschef, verksamhetsplanerare, kvalitetsuppföljare, MAS och MAR. Resultat- och analysgruppen träffas regelbundet där metod- och arbetssätt diskuteras fortlöpande, fokus för 2014 är utvärdering av resultaten i förhållande till måluppfyllnad. I oktober sker det stora arbetet där verksamhetsårets resultat diskuteras och planering sker för nästkommande år.

Kungsholmens stadsdelsnämnd deltar tillsammans med övriga stadsdelsnämnder och äldreförvaltningen i ett arbete med att ta fram ett strategiskt underlag för planering av

särskilda boenden för äldre. Alla ärenden som rör nybyggnad, ombyggnad, omstrukturering och avveckling av vård- och omsorgsboenden och servicehus ska samordnas över staden. För Kungsholmens del handlar det, i första hand om planering för Fridhemmets servicehus och Alströmerhemmets vård- och omsorgsboende. Båda fastigheterna är i behov av renovering. Avtalet med TemaBo om driften av Fridhemmets servicehus går ut 2014-05-31 och kan inte förlängas. Stadsdelsförvaltningen har inte kunnat planera för att upphandla verksamheten då det varit oklart i staden med servicehusens framtid och eventuell ombyggnad. Därför föreslås att nämnden återtar driften från och med första juni i 2014. Förvaltningen avser att inleda en utredning i början av året i syfte att skapa en samordnad organisation för stadsdelens två servicehus. I samband med detta sker även en översyn över restaurangverksamheten på Fridhemmets servicehus, Fridas servering, då verksamheten har betydande svårigheter att få ekonomisk bärighet.

Under hösten 2014 ersätts HSL-dokumentationssystem VODOK av Life Care. Skiftet berör kommunala verksamheter och enheter som drivs på entreprenad. Life Care bygger på det nationella fackspråket för hälso- och sjukvård kallat ICF. Införandet kommer att kräva extra resurser för utbildning och handledning i systemet.

Extra resurser för utbildning och support kommer även att behövas när ersättnings- och tidsregistreringssystem inom hemtjänsten införs. Med hänsyn till den stora volymen användare införs tidsregistreringssystemet successivt i fyra etapper under perioden januari – juni 2014. Kungsholmen ingår i sista etappen.

Information

Valfriheten inom äldreomsorgen syftar till att den enskilde ska få ökat inflytande över sin egen situation och kunna välja mellan olika äldreboenden eller hemtjänstutförare. Enligt brukarundersökningar och individuppföljningar upplever brukaren inte alltid valfrihet. Av resultaten framgår att informationen om utförarna framförallt i hemtjänsten behöver förbättras. Förvaltningen ser positivt på utvecklingen av jämförservice dels för den enskilde men också som ett bättre underlag för biståndshandläggarnas information till brukarna.

Stor del av den information som äldre och anhöriga behöver kan de få via Äldre direkt eller biståndshandläggarna. Flertalet av de äldre har idag inte tillgång till internet utan söker information via telefon eller direktkontakt. Resultat från brukarundersökningen visar att den äldre upplever ett gott bemötande från biståndshandläggarna och resultatet har höjts något från tidigare år. För att nå ut med information är biståndshandläggare på Baltzars träfflokal en gång per månad. Aktiv uppsökande verksamhet bedrivs från 80 år. Ambitionen är att sprida kunskap och nå ut med information till nya grupper. Uppsökande verksamhet sker genom skriftlig information, erbjudande om uppsökande och rådgivande hembesök och informationsträff. Vid uppsökande verksamhet ska biståndshandläggarna informera om och dela ut *Dokumentet om mig*.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Ordinärt boende: Andel brukare som har gjort aktiva val om hemtjänst	80 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som upplever att de får de insatser som de är beviljade	90 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som vet vilka insatser de ska få enligt beslut	95 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som har gjort aktiva val om vård- och omsorgsboende	70 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra utbildning för HSL-personal vid övergången till dokumentationssystemet Life Care.	2014-01-01	2014-12-31
Regelbunden uppföljning av nya tidsregistreringssystemet inom hemtjänst.	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Brukare får god personlig vård och omsorg (äldreomsorg)

VP

Brukarnas upplevelse av att de får god personlig vård och omsorg är generellt hög inom Kungsholmens stadsdelsområde. I staden brukarundersökning för vård- och omsorgsboende ser resultaten generellt sett bättre ut än föregående år. God personlig vård och omsorg omfattar flera faktorer bl.a. den enskildes upplevelse i mötet med personal, arbetsätt, rutiner, personalens kompetens, kontaktmannaskap, rehabilitering, medicintekniska produkter och riskbedömningar.

Verksamheternas utvecklingsarbete under 2014 bör inriktas på att förbättra rutiner och arbetsätt så att vården och omsorgen blir ännu mer individanpassad.

Den samlade kvalitetsuppföljningen ger en bild av att HSL-dokumentationen sammantaget inte är utvecklad i hela vårdprocessen. De flesta enheter har tvärprofessionella team och regelbundna omvårdnadsmöten, men mötenas struktur och dokumentationen mellan omvårdnadspersonal och hälso- och sjukvårdspersonal behöver bli bättre för att skapa en helhetssyn i omvårdnaden och omsorgen om den boende. Utvecklingsrådet på Kungsholmen samverkar kring kontinuerlig dokumentationsutbildning och för fortsatt diskussion gällande teambaserat arbetsätt.

Den gemensamma portalen för Svenska Palliativregistret, Svenska Demensregistret (SveDem), Svenskt Register för Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens (BPSD) och Senior alert innehåller data för aktuella parametrar. Under 2014 fortsätter arbetet med registreringar inom vård- och omsorgsboende, servicehus och dagverksamhet. Det är dock svårt att genomföra registreringarna fullt ut då den enskilde måste samtycka till registrering i kvalitetsregistret. För ex. personer med kognitiv svikt har detta visat sig svårt, då flertalet inte förstår informationen. Detta påverkar andelen möjliga registreringar vilket medför att utfallet inte speglar verkligheten fullt ut.

2013 års uppföljningar visar att andelen personal med grundutbildning måste öka både inom hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende. Omvårdnadspersonal i egen regi deltar i de utbildningar som äldrenämnden ansvarar för. Entreprenörer och andra privata utförare ansvarar själva för att grundutbilda sin personal. Planering för kompetensutveckling och grundutbildning begärs in i samband med verksamhetsuppföljning.

Under 2014 vidareutvecklas modellen för samverkan mellan äldreomsorgen och primärvården på Kungsholmen. Samverkan sker inom ramen för det reguljära arbetet i form av en ledningsgrupp på verksamhetschefsnivå och ett nätverk mellan olika yrkesgrupper i syfte att samverka för de äldres bästa i ordinärt boende. En arbetsgrupp har tillsatts med uppdrag att ta fram ett lokalt program för det gemensamma arbetet kring demenssjuka och deras anhöriga.

För att höja kvaliteten i stadsdelsområdets hemtjänst har enheterna möjlighet att söka medel från staden för att förstärka och utveckla demensteam. Syftet är att öka de demenssjukas möjlighet att bo kvar hemma samt förbättra kvaliteten i vården och omsorgen om de demenssjuka. Personal inom de flesta enheterna har genomgått Demens ABC och det är viktigt att även ny personal får den möjligheten.

Serafens äldreboende och Pilträdet's servicehus har inlett samverkan med Röda korsets högskola kring akademisk äldreomsorg. Planering pågår för verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskeelever under 2014.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
Ordinärt boende: Andel av utförarna där mer än 90 procent av personalen har 5 års erfarenhet/relevant utbildning	60 %		År
Ordinärt boende: Andel av utförarna med årligen uppdaterad fortbildningsplan	100 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som upplever att de får god omvårdnad	85 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som upplever att det oftast är samma personer som hjälper dem	75 %		År
Servicehus: Andel brukare där dokumenterad riskbedömning avseende nutrition/malnutrition är utförd	98 %		År
Servicehus: Andel brukare där riskbedömning avseende risk för trycksår är utförd (enligt Nortonskalan)	98 %		År
Särskilt boende: Andel av utförarna där mer än 90 procent av personalen har 5 års erfarenhet/relevant utbildning	50 %		År
Särskilt boende: Andel av utförarna med årligen uppdaterad fortbildningsplan	100 %		År
Särskilt boende: Andel brukare där dokumenterad ADL-bedömning är utförd	98 %		År
Särskilt boende: Andel brukare där dokumenterad riskbedömning avseende nutrition/malnutrition är utförd	98 %		År
Särskilt boende: Andel brukare där riskbedömning avseende risk för trycksår är utförd (enligt Nortonskalan)	98 %		År
Särskilt boende: Andel brukare med individuellt utredd inkontinens	85 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som upplever att de får god omvårdnad	80 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som upplever att det oftast är samma personer som hjälper dem	70 %		År
Servicehus: Andel brukare där dokumenterad ADL-bedömning är utförd	98 %		År
Servicehus: Andel brukare med individuellt utredd inkontinens	85 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Successivt implementera sammanhållen individuell planering/ SIP i ordinärt boende	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Brukare har bra mathållning i en god måltidsmiljö (äldreomsorg)

VP

Individuppföljningen visar att andelen äldre inom vård- och omsorgsboende som upplever att det är trivsamt när de äter har ökat jämfört med tidigare år. Däremot har upplevelsen av att maten är god minskat. Stadens brukarundersökning visar en minskning av andelen som upplever att maten smakar bra inom servicehus och inom hemtjänst. Inom hemtjänst väljer den

enskilde själv varifrån de vill ha matlådor levererade eller om de är beviljade matlagning. Uppföljning av maten inom servichusen kommer att genomföras under 2014.

Förra året skapades en ny indikator kring måltid över hela dygnet. Uppföljningen visar att när en riskbedömning har gjorts, saknas det ofta en sammanhållen plan. Åtgärder kan ha satts in, men det syns inte alltid i dokumentationen och informationen delges inte till alla.

Teambaserat arbetssätt är viktigt för att upprätthålla en bra mathållning över hela dygnet. På teammöten ska måltidsordning för den enskilde gå igenom och det ska synas i genomförandeplanen vilka insatser som satts in, när det ska ske och vem som är ansvarig. Det kan exempelvis handla om hur aptiten stimuleras. .

Många enheter fortsätter att utveckla sina arbetssätt kring måltiderna och har aktiviteter kring mat som bakning i grupp, frukostklubbar och sommarcafé och vintercafé. Kostombud finns inom verksamheterna och kosthörnor finns sedan tidigare måltidsprojekt. Äldreomsorgen fortsätter 2014 med utflykter med lunch för de som bor i ordinärt boende vilket samordnas via Baltzars träfflokal.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Ordinärt boende: Andel brukare som tycker det är trivsamt när de äter	85 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som upplever att de kan påverka maten	85 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som uppskattar maten och tycker att den är god	85 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som tycker det är trivsamt när de äter	80 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som uppskattar maten och tycker att den är god	85 %		År
Särskilt boende: Andel vård- och omsorgsboenden där brukare får sitt kost- och nutritionsbehov tillgodosett dygnet runt.	80 %		År

Nämndmål:

Brukare har en meningsfull tillvaro (äldreomsorg)

VP

Vad som upplevs som en meningsfull tillvaro skiljer sig åt från individ till individ. Det är individens egna behov och önskemål som skall styra. Den enskildes behov och önskemål ska formuleras i genomförandeplan, och om behov föreligger skall det synas hur den enskilde stöttas i att göra egna val. Alla brukare ska utifrån sina förutsättningar vara delaktiga i upprättandet av genomförandeplanen som ska innehålla vad som är en meningsfull tillvaro för just den enskilde. Levnadsberättelse eller *Dokumentet om mig* är ett viktigt verktyg i utformningen av genomförandeplanen för att säkerställa en meningsfull tillvaro.

Uppföljning visar att det finns ett stort utbud av sociala aktiviteter på samtliga vård- och omsorgsboenden, men det är viktigt att de individer som har svårt att delta i gemensamma aktiviteter, på grund av stora omvårdnadsbehov, erbjuds individuella aktiviteter och stimulans. Här är kontaktpersonen extra viktig i att stödja den enskilde i att göra egna val. Att

öka möjligheten till en meningsfull tillvaro för varje individ är ett stort utvecklingsområde inom vård- och omsorgsboende.

I stadens brukarundersökning inom vård- och omsorgsboende har nöjdheten med utevistelse, hur jag kan påverka min vardag och aktiviteter ökat märkbart. Äldrenämnden ska nästa år definiera en *utevistelsegaranti* vilket är positivt, då de äldre får kunskap om vad de kan förvänta sig.

Träfflokal Baltzar är en öppen träffpunkt för seniorer boende i stadsdelsområdet och erbjuder ett varierande program med underhållning, kultur och möjlighet till social samvaro. Baltzar ordnar b. la dagsutflykter med lunch för äldre. Syftet är att bryta ensamhet och isolering och ge möjlighet till utevistelse, att få en vällagad måltid i en stimulerande miljö.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning erbjuder dagverksamhet till personer som bor i ordinärt boende i syfte att bryta social isolering, underlätta kvarboende samt erbjuda anhöriga stöd och avlastning i omvårdnaden av en närstående. Inom Kungsholmens stadsdelsområde finns tre dagverksamheter för olika målgrupper, Titania, Gläntan och Lidnersgården.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Ordinärt boende: Andel brukare som instämmer till viss del/instämmer helt i att de har en meningsfull tillvaro utifrån: social samvaro	80 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som instämmer till viss del/instämmer helt i att de har en meningsfull tillvaro utifrån: utevистер	80 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som instämmer till viss del/instämmer helt i att de har en meningsfull tillvaro utifrån: aktiviteter inom boendet	75 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som instämmer till viss del/instämmer helt i att de har en meningsfull tillvaro utifrån: social samvaro	70 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som instämmer till viss del/instämmer helt i att de har en meningsfull tillvaro utifrån: utevистер	65 %		År

Nämndmål:

Brukare har självbestämmande och integritet (äldreomsorg)

VP

Den äldre ansöker själv om insatser i möte med biståndshandläggare. Biståndsbesluten utgör grunden för den service, vård och omsorg som den enskilde erbjuds. Stockholms stads kartlägnings- och bedömningsinstrumentet används för att utreda och bedöma den äldres behov av stöd och hjälp i den dagliga livsföringen. Den äldre är delaktig i utredningen och utredning skickas till den äldre tillsammans med biståndsbeslut.

2013 års individuppföljning visar att de äldre inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst upplever att de kan påverka insatserna och att de bemöts respektfullt av personalen. Upplevelsen av självbestämmande är således hög, men i fråga om värdigt liv och god kvalitet ger den samlade kvalitetsuppföljningen en bild av att det finns mer att göra avseende rutiner

för att säkra individanpassning, vilket beskrivs under nämndmål god personlig vård- och omsorg.

Inom äldreomsorgen utreds behov utifrån ett salutogent synsätt, vilket innebär att ha fokus på den enskildes möjligheter och resurser. Omsorgspersonal ska arbeta utifrån personcentrerad vård, vilket innebär att personen och inte sjukdomen sätts i fokus. Uppföljning visar att genomförandeplaner finns till största delen hos utförarna, men att det finns utvecklingsmöjligheter gällande individanpassning, på vilket sätt stödet ska ges. Kontroll och återkoppling på genomförandeplanernas utformning och innehåll sker genom den årliga verksamhets- och individuppföljningen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Ordinärt boende: Andel brukare som upplever att de har haft möjlighet att påverka hur hjälpen/insatserna utförs	80 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som har aktuella genomförandeplaner	80 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som upplever att de bemöts respektfullt av personalen	95 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som har aktuella genomförandeplaner	80 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som upplever att de bemöts respektfullt av personalen	95 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som upplever att de har haft möjlighet att påverka hur hjälpen/insatserna utförs	80 %		År

Nämndmål:

Brukare är trygga (äldreomsorg)

VP

Det finns flera faktorer som inverkar på upplevelsen av trygghet. Dels handlar det om säkerhet, men också personalens förmåga att skapa trygghet, att man känner sig informerad och att man vet att man får hjälp när man behöver. Stadens brukarundersökning inom hemtjänst visar att hemtjänstpersonalens tillgänglighet har ökat och biståndshandläggarnas bemötande har förbättrats jämfört med tidigare år.

Personalkontinuitet är viktigt för upplevd trygghet, liksom att den enskilde är informerad om vad som skall ske, när, hur och av vem. Personalkontinuiteten är generellt sett hög inom hemtjänsten och även utförare med många timanställda har en bra kontinuitet. Kontaktmannen spelar en viktig roll. Förvaltningen fortsätter inom ramen för kvalitetsuppföljningen med att förtydliga vikten av kontaktmannaskapet. Enheterna har ett ansvar för att kontaktmannen ska fullfölja sitt uppdrag och förstå vad som åligger en kontakman och hur denne samverkar med den enskildes nätverk.

Anhöriga ska ha kunskap om vem som är kontaktperson och därigenom ansvarig för närståendes välbefinnande. Den enskilde eller dess anhörige, om den enskilde samtycker, ska ha möjlighet att ansluta sig till omsorgsdagboken så att man kan följa dokumentationen. Beställarenheten fortsätter att genomföra kvalitetsuppföljning på individnivå för

anhörigvårdare. Anhöriga skall känna sig trygga med insatserna som ges till den närstående. Att anhöriga till närstående, som har behov av hjälp, vet vart de ska vända sig om hjälpbehovet förändras är viktigt för att skapa trygghet.

Äldreomsorgen samverkar i arbetet mot våld i nära relationer. Handläggarna inom beställarenheten har påbörjat arbetet med att ställa frågan om våldsutsatthet till samtliga äldre som handläggarna möter. Om samverkan och utbildningssatsningar står under nämndmål *Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg*. Arbetet handlar om att säkerställa att äldre, utsatta för våld och övergrepp och som kommer i kontakt med beställarenheten får rätt bemötande, stöd och hjälp.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Ordinärt boende: Andel brukare som känner sig nöjda med hemtjänstens förmåga att skapa trygghet	80 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som känner till vem som är deras kontaktperson eller "deras" vårdbiträde	90 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som upplever att de är informerade om: vad som ska ske, när, hur, av vem	75 %		År
Ordinärt boende: Andel brukare som vet var de ska vända sig när de har frågor/synpunkter etc gällande insatsen	90 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som känner sig trygga i boendet	85 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som känner till vem som är deras kontaktperson eller "deras" vårdbiträde	80 %		År
Särskilt boende: Andel brukare som upplever att de är informerade om: vad som ska ske, när, hur, av vem	65 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

Medarbetarnas engagemang är avgörande för verksamhetens kvalitet

Framgångsrika organisationer styrs av visioner och tydliga värderingar. Stadsdelsförvaltningens medarbetare bidrar i sitt arbete till att förverkliga visionen om ett Stockholm i världsklass. Stadsdelsförvaltningens medarbetare har tillsammans arbetat fram en gemensam värdegrund. Den gemensamma värdegrunden vägleder i ett medskapande medarbetarskap som innebär ett aktivt, engagerat och ansvarsfullt förhållningssätt. Arbetet med den gemensamma värdegrunden fortsätter för att säkerställa att den är styrande i alla delar av stadsdelsförvaltningens arbete.

Arbete med att utveckla en kompetensbaserad rekryteringsprocess som utgår från ett värdegrundsbaserat och resultatstyrt arbete fortsätter. En kompetensbaserad rekrytering bidrar till en kvalitetssäkrad rekryteringsprocess där kompetensen är avgörande och där diskriminering inte förekommer.

Strategisk kompetensförsörjning

En strategisk kompetensförsörjning innebär en samlad bild av personal- och kompetensförändring på såväl kort som lång sikt. Den omfattar rekryteringsbehov, behov av

avveckling och omställning och behov av kompetensutvecklingsinsatser. De största behoven finns inom förskolan och arbetet fortsätter med såväl rekryteringsinsatser som kompetensutveckling för att få och behålla duktiga medarbetare. Inom äldreomsorgen fortsätter satsningar på att höja kompetensen så att andelen medarbetare med grundutbildning ökar.

Deltid till heltid

Ofrivilligt deltidanställda ska erbjudas heltidsarbete utifrån verksamhetens behov. Heltid är därför normen vid nyanställningar. Uppdraget att erbjuda deltidanställda medarbetare ökad sysselsättningsgrad, är ett långsiktigt åtagande. Arbetet intensifieras för att uppnå målet. Den största delen av de medarbetare som ofrivilligt arbetar deltid finns vid Serafens vård- och omsorgsboende som är stadsdelsförvaltningens största arbetsplats.

En god arbetsmiljö och en lärande organisation

En arbetsmiljö som tillåter och stimulerar lärande och kompetensutveckling har grundläggande betydelse för såväl verksamhetens resultat som för medarbetarnas hälsa, trivsel och personliga utveckling.

Stadens samverkanssystem ger medarbetare möjlighet till inflytande, delaktighet och utveckling. Samverkanssystemet ger en grund för dialog och gemensamt ansvarstagande i syfte att utveckla stadens verksamheter. Stadsdelsförvaltningens arbete utifrån samverkanssystemet utvecklas i överensstämmelse med ett värdegrundsbaserat och resultatstyrt arbete. Utvecklingen sker i nära dialog med berörda fackliga organisationer i samverkansavtalets anda.

Arbetsmiljöarbetet är en del av samverkanssystemet och hälso- och arbetsmiljöfrågor är en integrerad del i verksamhetens vardag och utveckling. Chefer får stöd för att tillämpa och utveckla ett systematiskt arbetsmiljöarbete. I programmet för ledningsutveckling genomförs en mätning – TQM – som även utgör psykosocial arbetsmiljöromd. TQM, som uttyds Team Quality Mapping, utgör ett värdefullt komplement till stadens medarbetarenkät.

Främja hälsa och minska sjukfrånvaro

En låg sjukfrånvaro är avgörande för såväl medarbetarnas välbefinnande som för verksamhetens kvalitet. Arbetet med att minska sjukfrånvaron är en del av stadsdelsförvaltningens hälsofrämjande arbete. Chefer får stöd att tillämpa ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Chefer får fortsatt stöd att tolka och använda utdata för att själva få en bra kunskap om sjukfrånvaron och detaljerna bakom siffrorna. Förvaltningsledningen följer varje månad utvecklingen av sjukfrånvaron inom alla förvaltningens enheter. Chefer erbjuds vid behov stöd för förändrat arbetssätt. Arbetet intensifieras med uppföljning och riktade insatser till de arbetsplatser som behöver arbeta med att minska korttidsfrånvaron.

Friskvårdssatsningar i form av personalgym, rabatt på träningskort, friskvårdsombud m.m. fortsätter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	60 st	5100	År
Aktivt Medskapandeindex	81	80	År
Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	20 %	100 %	År
Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	75 %	80 %	År
Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete.	93 %	92 %	År
Sjukfrånvaro	5,6 %	4,4 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna se över och utveckla stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsförvaltningen har väl fungerande arbetsplatser där chefer och medarbetare tillsammans arbetar för att uppnå verksamhetens mål utifrån brukarens perspektiv.

VP

Ett aktivt, engagerat och ansvarsfullt medarbetarskap förutsätter ett ledarskap som förmår skapa förutsättningar för aktivt medskapande. Det program för ledningsutveckling som inleddes under 2013 slutförs. Positiva erfarenheter av programmet tas tillvara. Arbetet fortsätter med att utveckla ledarskapet i syfte att understödja det medskapande förhållningssättet ur ett långsiktigt perspektiv. Vi utvecklar arbetet med att tillämpa verktyg och metoder samt övergripande strukturer för att skapa en lärande organisation. Utgångspunkten för lärandet är Kungsholmens värdegrund, vision 2030 med utgångspunkten att skapa bästa möjliga resultat för dem vi finns till för.

Nämndmål:

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings arbetsplatser är medskapande

VP

Varje medarbetares förståelse för sitt uppdrag och vilja att samarbeta är avgörande för kvaliteten i alla verksamheter.

Stadens medarbetarundersökning mäter det aktiva medskapandet genom ett index som motsvarar det index som Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram för nationell jämförelse, HME - hållbart medarbetarengagemang. Medarbetarundersökningen är ett stöd för verksamhetsutveckling. Stadsdelsförvaltningens arbetsplatser följer upp resultatet för att utveckla sitt arbete. Varje enhet följer dessutom upp resultatet från TQM-kartläggningen och tar fram en åtgärdsplan för fortsatt utveckling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Alla arbetsplatser och enheter har en åtgärdsplan utifrån resultatet i den psykosociala arbetsmiljöredan (TQM).	100		År
Alla enheter följer månadsvis upp förteckning över utbetalda löner (tas ur Infoview LIS) och attesterar den.	100		År

KF:s inriktningsmål:

3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Systemet för fördelning av resurser utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Det ger stadsdelsnämnderna frihet att själva välja sin organisation. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det förväntade behovet och inte utifrån faktiska kostnader. I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader för att bedriva en verksamhet, inkluderat personal, lokaler, administration och övriga kostnader. Stadsdelsnämnderna får sina medel tilldelade som ett anslag. Inom ramen har stadsdelsnämnderna frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt. Särskilda förutsättningar gäller ekonomiskt bistånd. Stadsdelsnämnderna ska utifrån att Stockholm växer klara framtida volymförändringar med hög kvalitet inom verksamheterna utifrån de ramar som volymförändringarna ger, men i övrigt med befintliga resurser.

För att nämndens resurser ska användas på bästa sätt för medborgarna är det viktigt att samtliga verksamheter bedrivs så kostnadseffektivt som möjligt och på så sätt frigör resurser för prioriterade verksamheter. Detta sker bl.a. genom samordnad styrning och tydliga former för uppföljning och jämförelser. Den budget stadsdelsnämnden tilldelats för 2014 innebär behov av anpassningar av verksamheterna. Lokalbehov, organisation, bemanning, och schemaläggning behöver ständigt ses över för att verksamheterna ska kunna arbeta så effektivt som möjligt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Budgeten är i balans

En förutsättning för stabilitet och kvalitet i verksamheterna är budgethållning. En budget i obalans skapar otrygghet och tvingar fram snabba förändringar som ofta innebär kvalitetsförsämringar. Stadsdelsnämndens verksamhet måste därför kontinuerligt planeras, följas upp och anpassas så att den ryms inom fastställd budgetram.

Nämndens budgetuppföljning rapporteras varje månad till kommunstyrelsen. Två av rapporterna, tertialrapport ett och två, är omfattande uppföljningar och analyser av verksamhet och budget. Vid befarat budgetöverskridande ska åtgärder vidtas för att undvika obalans i

budget. Månadsrapporterna är mer översiktliga och ger signaler om läget på övergripande nivå. Även i månadsrapporterna kan budgethållningsåtgärder ingå.

Prognossäkerheten är central i arbetet med att nå en budget i balans. Enheternas budgetar följs regelbundet upp genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Nämndens verksamhet ska rymmas inom fastställd budget

VP

Kontinuerliga ekonomiuppföljningar på enhets-, avdelnings- och nämndnivå genomförs. Enheter som prognostiserar underskott ska vidta åtgärder för att uppnå en budget i balans. Träffsäkra prognoser möjliggör styrning av nämndens ekonomiska resurser och prioriteringar och omprioriteringar där det behövs.

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Budget 2014

Nettobelopp i mnkr

	Beräknad slutlig budget 2013	Budget 2014
Driftbudget		
Nämnd och förvaltningsadministration	34,1	34,9
Individ- och familjeomsorg	62,1	59,4
Flyktingmottagande	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet, drift	12,3	12,1
Avskrivningar (stadsmiljö)	3,8	4,0
Internräntor (stadsmiljö)	1,6	1,5
Förskoleverksamhet	264,5	270,8
Äldreomsorg	472,1	472,6
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	164,6	162,6
Fritid och kultur	9,5	9,2
Arbetsmarknadsåtgärder	1,9	2,2
Ekonomiskt bistånd	26,3	25,7
Summa drift	1 052,8	1 055,0
Investeringsplan		
Stadsmiljöverksamhet	14,2	6,8
Inventarier och maskiner	4,6	2,5
Summa investeringar	18,8	9,3
Totalt	1 071,6	1 064,3

Politisk verksamhet och administration

Resursfördelningssystemet ger inte någon särskild tilldelning av medel för nämnd- och förvaltningsadministration. För att finansiera nämndverksamhet, strategiska ledningsuppgifter och visst administrativt stöd har ett administrativt avdrag gjorts på alla verksamhetsområden. För verksamheten avsätts 34,9 mnkr. Budgeten omfattar nämndverksamhet och förvaltningsgemensamma kostnader för t.ex. lokaler, gemensamma övergripande IT-kostnader, information samt ekonomi- och personalstöd. IT-kostnaderna fortsätter att öka.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

För individ och familjeomsorgen inkl. socialpsykiatri avsätts 59,4 mnkr för verksamhetsåret 2014. Budgeten förutsätter effektiv ekonomistyrning och en fortsatt utveckling av verksamheterna.

Verksamhetsgren missbruks inriktning är bl.a. att arbeta med att minska

härbargesplaceringarna till förmån för placeringar på stödboende för personer som genomgår öppenvårdsbehandling. Målet med dessa placeringar är att ge ett utökat stöd för att på sikt få personerna mer självständiga, minska antalet återkommande placeringar och senare leda till ett självständigt boende.

Ökade lagkrav från 1 jan 2013 i SoL gällande barn och ungdom, kräver utveckling av både myndighetsutövningen och behandlande verksamheter. Verksamheten arbetar strategiskt med förebyggande och tidiga insatser i syfte att undvika institutionsplaceringar. Det stora antalet ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, s.k. ankomstbarn, innebär ökade kostnader på familjeenheten. Handläggningen förutsätter ett medelstillskott om 2,3 mnkr för att nå en budget i balans.

Stadsmiljöverksamhet

Budgeten innebär att drift och underhåll av parkmark kan fortsätta på ungefär samma nivå som 2013. Under året startar en ny entreprenadperiod. Resultatet av den nu inledda upphandlingen kan naturligtvis påverka förutsättningarna att hålla budget.

Förskoleverksamhet

2014 sker en uppräknings av förskoleschablonen med 3 %. Samtidigt ökas förskolepengens andel av schablonen med en procentenhet. Under 2013 innebar den strikta månadsavläsningen ett intäktsbortfall. Rent siffermässigt innebär höjningen att enheterna får täckning för 2013 års underskott, till det kommer en intäktsökning på knappt 1 %.

Höjningen av pengens andel från 79 till 80 % är positiv för förskolornas kärnverksamhet, samtidigt blir den övergripande nivåns resurser (lokalkostnader m.m.) mindre. 2014 års ekonomi gör att viss neddragning av det extra förskolestödet kan behöva göras.

I början av året är platsbehovet mycket stort. Det kräver iordningsställande av tillfälliga lokaler eftersom det till hösten däremot kommer att finnas ett överskott av platser då gruppen sexåringar som övergår till skolan är stor. För att parera detta kommer förskolan Knoppen att avvecklas efter sommaren, lokalen är både dyr och mindre ändamålsenlig. Ytterligare avvecklingar och temporära stängningar av avdelningar kan bli aktuella. Det kan innebära olägenheter för både barn och medarbetare men en omfördelning av verksamheten är nödvändig för att minska effekterna av det minskande behovet av platser.

Det råder fortfarande osäkerhet om vad den planerade förskolan i Konradsberg, med start under våren, kommer att kosta. I budgeten har förvaltningen även planerat för en ny förskola i det s.k. S-huset till hösten.

Tack vare den försumbara inflationen beräknas hyreskostnaden för 2014 i grunden ligga på samma nivå som 2013. Till detta kommer effekter av omförhandlade hyror, förändrade fastighetsskatter och nya objekt. Budgeten bygger på att bidraget för överhyror förblir oförändrat jämfört med 2013 samt att kommande ansökningar om tomgångshyror, främst vad gäller Konradsberg, beviljas.

Äldreomsorg

För äldreomsorgen avsätts 472,6 mnkr. Antalet äldre över 80 år fortsätter att minska inom stadsdelsområdet med inte i den takt som tidigare prognostiserats. Enligt SNAC-Kungsholmens longitudinella studier kan man se att inträdet i äldreomsorgen sker vid hög

ålder, 84 år. Vi lever längre och lägger fler friska år till livet. Allt fler äldre bor idag hemma högre upp i åldrarna och även om den allra äldsta gruppen minskar i antal så har det skett en ökning av antalet personer i höga hemtjänstnivåer. Under 2013 sågs en ökning av antalet ansökningar till vård- och omsorgsboende men förvaltningen beräknar ändå att antalet personer inom vård- och omsorgsboende successivt minskar under 2014. Prognosen för resursförbrukningen 2014 bygger på en sammanvägning och analys av faktiskt bokförda kostnader och intäkter till och med oktober och ansvariga chefers bedömningar av utfallet för 2014.

Hemtjänsten får ett nytt ersättningssystem nästa år. Insatser under dag, kväll och helg ersätts per timme och under natten ersätts utförarna per insats. Hemtjänstersättningen har räknats upp med tre procent. I det nya systemet ska utförarna via telefon registrera arbetstiden och dokumentera insatserna hos varje brukare. Tidsregistreringssystemet införs successivt och för Kungsholmens del så lanseras tidsregistreringssystemet i juni. Fram till juni ska utförarna registrera utförd tid manuellt. Det är osäkert hur mycket denna tidsregistrering kommer att kosta jämfört med nuvarande ersättning. Den centralt fastställda prissättningen till utförarna är baserad på antagandet att ca 80 % av beställda timmar kommer att utföras.

Ersättningen för avlösning och ledsagning behåller samma ersättningssystem som tidigare. Ersättningen har räknats upp med 3 %. Ersättning till dagverksamhet är oförändrad jämfört med tidigare år.

Inom vård- och omsorgsboende införs nya vårddygnsersättningar för 2014. Ett pris för boende med somatisk inriktning och ett för demensinriktning. Den nya ersättningen medför att kostnaderna för vård- och omsorgsboende för nämndens del beräknas öka med ca 7 %. Kostnadsökningen beror på en uppräknings av ersättningen med 2,49 % och att förvaltningen ligger något lägre i genomsnittlig fördelning av tidigare nivåer jämfört med staden. Antalet demensplatser påverkar också kostnaden. Hälften av alla köpta platser är platser med demensinriktning med en högre ersättningsnivå än somatiska platser.

För att budget för 2014 ska hålla krävs det att den beräknade avvikelserapporteringen inom hemtjänst, med ca 20 %, sker från ersättningsmodellens start i januari 2014. Att volymerna inom vård- och omsorgsboende, som ökat under 2013 nått en rimlig nivå vid årets början och sedan fortsätter att minska.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För stöd och service till personer med funktionsnedsättning budgeteras totalt 162,6 mnkr. Den försämrade budgeten för 2014 beror till viss del på en justering av intäkterna som efter höstmätningen minskar med 2,4 mnkr. Förvaltningen fortsätter att systematiskt arbeta enligt en framtagen plan för att under verksamhetsåret 2014 se över samtliga kostnader som går att påverka, i syfte att nå en budget i balans.

Medel fördelas dels som ett fast anslag dels som ett prestationsrelaterat anslag i nivåer utifrån den enskildes behov av insatser. Den prestationsbaserade ersättningen minskar under 2014 med 2,4 mnkr. Det fasta anslaget ska täcka kostnader för insatser enligt Socialtjänstlagen, SoL, och det prestationsrelaterade anslaget ska täcka insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Det fasta anslaget höjs med 0,9 % under 2014. Kostnaderna är svåra att påverka då de till stor del styrs av både individens behov, regelverk för upphandling och faktorer som förvaltningen inte kan påverka.

Svårigheterna som förvaltningen har är skillnaden mellan nivåersättning från staden och den faktiska kostnaden för köp av platser i boenden hos privata utförare utanför LOV- avtalet. Skillnaden mellan nivåersättning från staden och den faktiska kostnaden för köp av platser i boende hos privata utförare utanför ramavtal är omkring 2,6 mnkr på årsbasis.

Det fasta anslaget ska bl.a. täcka kostnader för hemtjänst, personlig assistans som inte betalas av försäkringskassan, ledsagarservice, ledsagning vid semesterresor, kontaktperson, resor till och från daglig verksamhet, kommunalt bostadstillägg för handikappade (KBH), avlösarservice samt vuxna som behöver särskilt boende. Kostnaderna för personlig assistans för både barn och vuxna är stora i avvaktan på beslut från försäkringskassan. Försäkringskassans handläggningstider har ökat och besluten kan dröja upp till ett år och förvaltningen står för kostnaden för insatser enligt SoL fram till beslut kommer. Förvaltningen kan även få det fulla kostnadsansvaret om beslutet från försäkringskassan blir negativt. Förvaltningen fortsätter bevaka dessa ärenden för att komma i nivå med det fasta anslaget.

Kostnader för funktionshinderomsorgen för turbundna resor uppgick 2013 till 4,4 mnkr. Samordningen och översynen av turbundna resor till och från daglig verksamhet fortsätter under 2014.

Insatser inom beställarenheten genomförs för att dels minska placeringskostnader och dels öka handläggarnas delaktighet i den ekonomiska processen. Uppföljning av insatser sker kontinuerligt med en nära kontroll på omfattningen av insatser och kostnader på individnivå. Externa individavtal ses över och omförhandlas enligt framtagen tidplan.

Kostnader för nystartade bostäder med särskild service

Den förändrade målgruppen för bostäder med särskild service, se vidare under nämndmålet *Medborgare med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv och deltar i samhällslivet*, är en utmaning för framtiden och ställer krav på samverkan mellan stadsdelsförvaltningen och socialförvaltningen i planeringen av framtida bostäder. Stadsdelsnämnden kan inte påverka vare sig vilka som flyttar in eller vilka ersättningsnivåer som förvaltningen tilldelas. Detta sköts av bedömningskansliet vid Socialförvaltningen. Under 2014 innebär förändrade regler att den stadsdelsförvaltning som etablerar nya bostäder med särskild service, tilldelas 50 % av platserna. Boenden med genomgående låga ersättningsnivåer behöver, för att täcka dygnetruntbemanning, ingå i en enhet där det finns personer i högre nivåer för att balansera budgeten. Kostnaderna är svåra att påverka då de till stor del styrs av både individens behov och regelverk för upphandling.

Fritid och kultur

Parklekarna får en extra tilldelning som möjliggör utökade aktiviteter under sommaren i Rålambshovsparken. Budgeten för fritid och kultur är i balans.

Arbetsmarknadsåtgärder

2,2 mnkr budgeteras för verksamheten.

Kostnaden för feriearbetande ungdomar prognostiseras bli större än tilldelningen då budget är tilldelat för 22 platser. För att uppfylla årsmålet satsar förvaltningen ytterligare 0,4 mkr på feriearbetande ungdomar för verksamhetsår 2014.

Ekonomiskt bistånd

Totalt budgeteras 25,7 mnkr för verksamheten. Antalet biståndshushåll förväntas bli något

färre 2014 än 2013 och kostnaderna för försörjningsstöd förväntas därmed minska. Arbetslösheten på Kungsholmen är 2,0 procent av befolkningen 16-64 år (Sweco september 2013). Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd under januari-september 2013 var i genomsnitt 207 per månad vilket är en förbättring från föregående år.

Även om en försämrad arbetsmarknad kan påverka utfallet så räknar förvaltningen med att fler personer kommer ut till egen eller annan försörjning, genom stöd av egna effektiva insatser och i samverkan med andra aktörer. Enheten för försörjningsstöd arbetar för att motivera arbetsföra personer till praktik eller arbete genom Jobbtorget. Sysselsättningsgraden för dem som inte har heltidsarbete ska öka genom ett stärkt motivations- och förändringsarbete.

Investeringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2014 tilldelats 6,8 mnkr för investeringar i parker och grönområden. dessa medel fördelas på följande objekt:

Kungsholms strandstig 1.0 milj

Fortsatt upprustning av parkstråket vilket innefattar upprustning av sittplatser, vegetationsåtgärder samt utredning av en vistelseplats för ungdomar.

Skräpkorgar 1.0 milj

Ett utbyte av traditionella skräpkorgar till nya solcellsdrivna skräpkomprimerande kärl som beräknas effektivisera skräphanteringen.

Chapmangården 0.6 milj

Upprustning av den arkitekturhistoriskt intressanta innergården vid Norr mäljarstrand, vilket innefattar gångvägar, vegetation och sittplatser.

Stora Essingens strandstråk 3.5 milj

Upprustningen av de strandnära parkstråken på Stora Essingen fortsätter med särskilt fokus på Oxhålsbadet som förses med nya brygganläggningar och förbättrade platser för solbad och picknick.

Lekplatser 0.7 milj

Ny konstgräsyta på bollplanen i Luxparken på Lilla Essingen samt i iordningställande av yta för kickbikes och nybörjar-skate i anslutning till skateparken i Rålis.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inga försäljningar av anläggningstillgångar är aktuella.

Resultatenheter

Nämndens resultatenheter för verksamhetsåret 2014 framgår av blankettbilaga.

Med resultatenhet menas att enheten för över årets resultat, både över- och underskott, dock maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget, till nästkommande år. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget.

Om en resultatenhet uppvisar ett negativt resultat skall, om de saknar medel i sin fond,

underskottet arbetas in under nästkommande år. Om detta inte sker skall enheten upplösas i samband med nämndens bokslut. Det kvarvarande underskottet skall täckas av nämnden under nästkommande år. Om en resultatenhet har vidtagit åtgärder för att eliminera ett underskott men inte helt har lyckats med detta under nästkommande år kan dock resultatenheten få vara kvar efter kommunstyrelsens prövning av åtgärdernas trovärdighet. Överfört överskott ska användas i verksamheten.

För enheter som upphandlats i konkurrens och benämns intraprenader, skall 100 procent av resultatet överföras till kommande år.

Betydande projekt som inte är investeringar

Inga betydande projekt som inte är investeringar redovisas.

Budgetjusteringar

Ansökan om budgetjustering - Vackra Stockholm

Stadsdelsnämnden ansöker om 1,5 mnkr från projekt ”Vackra Stockholm”, enligt bilaga 6. Arbetet omfattar landskapsvård för ökad upplevelse av trygghet längs parkstråk längs Kristinebergs strand och försköning av planteringar i Kungsholmens parker för att öka trivsel och upplevelse av trygghet. Projektet beräknas ge sysselsättning åt 24 feriearbetande ungdomar mellan 16 och 18 år.

Ansökan om budgetjustering - Nationaldagsfirande

Stadsdelsnämnden ansöker enligt beskrivning i 1.6 om ett särskilt stöd på 0,5 mnkr från central medelsreserv för nationaldagsfirandet valåret 2014.

Ansökan om budgetjustering - investeringar

Stadsdelsnämnden ansöker om investeringsmedel från central medelsreserv 4, för oförutsedda investeringar om totalt 6,5 mnkr för tillgänglighetshöjande åtgärder under 2014, i enlighet med ”Anvisningar för nämndernas arbete med verksamhetsplan 2014”.

Åtgärderna omfattar tillgänglighetshöjande åtgärder om 3,4 mnkr som avser ett väl-frekventerade gångstråk längs stranden i Kristineberg på Kungsholmen samt delar av Stora Essingens strandstråk. Båda strandpromenaderna är i stort behov av trygghetskapande åtgärder och de har idag också en alltför låg standard ur tillgänglighetssynpunkt. Tillgänglighetsanpassning av strandbadet på Stora Essingen genom en ny brygga omfattar 1,5 mnkr. 0,1 mnkr avser tillgänglighetshöjande åtgärder av gångväg på Lilla Essingen, utifrån ett medborgarförslag och 1,5 mnkr avser fortsatt tillgänglighetsanpassning av Norr Mälärstrands gårdar.

Samtliga investeringsåtgärder kan utföras under året, de är angelägna och har ej kunnat inrymmas inom nämndens ordinarie budget för 2014, eller i nämndens flerårsplanering.

Omslutningsförändringar

I kommunfullmäktiges budget har endast kostnader/intäkter för nämndernas egen verksamhet redovisats. Omslutningsförändringar till följd av försäljning av verksamhet till andra nämnder har således inte beaktats i kommunfullmäktiges budget, liksom t.ex. hyresintäkter. De nedan redovisade omslutningstilläggen är preliminära och kommer att successivt justeras i samband

med tertialrapporterna:

Anges i mnkr.

Individ- och familjeomsorg 5,6

Stadsmiljö 0,2

Förskola 3,1

Äldreomsorg 114,0

Omsorg för funktionsnedsatta 38,2

Kultur och föreningsverksamhet 0,7

Arbetsmarknadsåtgärder 3,9

Ekonomiskt bistånd 0,7

Summa: 166,4

Medel för lokaländamål

Nämnden återkommer i tertialrapport 1 2014 med ev. begäran om medel för omstrukturering/avveckling av förskolelokaler.

Övrigt

Inget övrigt redovisas

Särskilda redovisningar

Inga särskilda redovisningar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Nämnden har en tydlig beställarroll vilket medför att styrning och uppföljning måste ha en framskjuten plats. Verksamhetsstyrningen fokuserar på vad vi åstadkommer för brukare och medborgare på Kungsholmen och Essingeöarna.

Lokalbeståndet anpassas kontinuerligt för att möta de aktuella behoven. Lokaler är en av nämndens största kostnadsposter och lokalerna måste alltid användas så effektivt som möjligt. En strategisk översyn av lokalbeståndet inom förskolan har genomförts. De minst ändamålsenliga lokalerna har identifierats och dessa kommer på sikt att avvecklas. Förskolegarantin är dock alltid första prioritet och bestämmer takten för möjliga förändringar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Administrationns andel av de totala kostnaderna	3,9 %	minska	År
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	1 st	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Formulera nämndindikatorer som mäter effektivitet för respektive verksamhet	2014-01-01	2014-12-31
Kommunstyrelsen ska i samverkan med servicenämnden, stadsdelsnämnderna se över riktlinjerna för vårdnadsbidrag	2014-01-01	2014-06-30
Servicenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna införa central avgiftshantering för bland annat förskola	2014-01-01	2014-12-31
Utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och de fristående förskolorna införa den nya gemensamma ingången till den gemensamma förskolekön och de fristående förskolornas köer	2014-01-01	2014-12-31
Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över riktlinjerna för barnomsorg på obekvämt arbetstid	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden använder resurser som skapar maximalt värde för medborgare på det mest kostnadseffektiva sättet.

VP

För att säkerställa en effektiv användning av stadsdelsnämndens resurser är det viktigt att veta vad som skapar bäst effekt för medborgarna på kort och lång sikt. Vår kunskap om vilka insatser som skapar bäst resultat kopplas till hur vi använder våra ekonomiska resurser. Under 2014 vidareutvecklas detta arbete ytterligare.

Behovet av lokaler följs upp kontinuerligt för att hålla nere hyreskostnaderna. Personalkostnaderna och köp av personalintensiv verksamhet är de största posterna i nämndens budget. Det är viktigt att organisation, bemanning och schemaläggning inom nämndens egenregiverksamheter liksom avtal med externa vårdgivare kontinuerligt följs upp.

Jämförelser görs med andra bl.a. genom medborgarundersökningar, brukarenkäter och nyckeltal för att upptäcka eventuella kvalitetsbrister och ineffektivt resursutnyttjande.

Stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm bedriver sedan ett antal år verksamheter tillsammans för att ytterligare effektivisera verksamheten och resursutnyttjandet. Diskussioner pågår om ytterligare samverkan.

Övriga frågor

Intern kontroll

I bilagorna Risk och väsentlighet indikatorer och Risk och väsentlighet nämndens väsentliga processer redovisas förvaltningens bedömningar av hur stor risken är för att något oönskat ska inträffa. I internkontrollplanen finns de indikatorer och väsentliga processer med som särskilt ska granskas under 2014.